

Høringsnotat

Forslag til ny forskrift om netregulering og energimarkedet, samt endringer i energilovforskriften, forskrift om kraftomsetning og netjtjenester, forskrift om kontroll av nettvirksomhet, forskrift om systemansvaret i kraftsystemet, forskrift om leveringskvalitet i kraftsystemet, forskrift om rapporteringsplikt for kraftleveringsavtaler, forskrift om energiutredninger og forskrift om planlegging og gjennomføring av rekvisisjon av kraft og tvangsmessige leveringsinnskrenkninger ved kraftrasjonering

(tredje energimarkedspakke)

1	Innledning.....	4
2	Bakgrunn for forslaget.....	6
2.1	Innholdet i EUs tredje energimarkedspakke.....	6
2.2	Stortingets behandling av energimarkedspakken.....	7
2.3	Energiforvaltningen i Norge.....	9
2.4	Nærmere om naturgassmarkedet.....	10
3	Gjeldende rett.....	11
4	Ny forskrift om nettregulering og energimarkedet.....	11
4.1	Utpeking og organisering av RME.....	11
4.2	Generelt om RMEs oppgaver.....	13
4.2.1	Oppgaver etter energiloven.....	13
4.2.2	Oppgavefordeling mellom RME og andre deler av NVE.....	14
4.2.3	Forsyningssikkerhet.....	16
4.3	Saksbehandling og myndighetssamarbeid.....	17
4.4	Overvåking av leverings- og tilknytningsplikt.....	18
4.5	Omsetning av elektrisk energi.....	20
4.6	Markedsadferd og transparens.....	22
4.7	Systemansvar og leveringskvalitet.....	22
4.7.1	Tilsyn med systemansvarlig.....	22
4.7.2	Tilsyn med leveringskvalitet.....	24
4.8	Transmisjon av elektrisitet.....	25
4.9	Forskrifter, kontroll og sanksjoner.....	26
5	Endring i forskrifter til energiloven.....	27
5.1	Endringer i energilovforskriften.....	27
5.2	Endringer i forskrift om kraftomsetning og nettjenester.....	29
5.3	Forskrift om kontroll av nettvirksomhet.....	30
5.4	Forskrift om systemansvaret i kraftsystemet.....	30
5.5	Forskrift om leveringskvalitet i kraftsystemet.....	32
5.6	Forskrift om energiutredninger.....	32
5.7	Forskrift om rapporteringsplikt for kraftleveringsavtaler.....	33
5.8	Forskrift om planlegging mv., kraftrasjonering.....	33
6	Ny bestemmelse om nedregulering eller utkobling av produksjon.....	33

6.1	Bakgrunn.....	33
6.2	Gjeldende rett.....	34
6.3	Departementets forslag	34
7	Økonomiske og administrative konsekvenser	35
8	Merknader til bestemmelser i forskrift om netregulering og energimarkedet.....	35
9	Forslag	39
9.1	Forskrift om netregulering og energimarkedet	39
9.2	Endring i forskrifter til energiloven	53
	Vedlegg: Forskriftsspeil	62

1 Innledning

I dette høringsnotatet foreslår Olje- og energidepartementet (OED) en ny forskrift om nettregulering og energimarkedet, samt endringer i flere av forskriftene til energiloven. Formålet er å gjennomføre krav til uavhengig reguleringsmyndighet for energi som følger av EUs tredje energimarkedspakke. Forslaget følger opp endringene i energiloven og naturgassloven våren 2018 om organisering av en uavhengig reguleringsmyndighet for kraftmarkedet og naturgassmarkedet i Norge. Denne funksjonen ivaretas av Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE).

Den tredje energimarkedspakken ble vedtatt i EU i 2009 og trådte i kraft i EU 3. mars 2011. Stortinget fattet 22. mars 2018 vedtak om samtykke til at energimarkedspakken innlemmes i EØS-avtalen. Den tredje energimarkedspakken inneholder et sett av direktiver og forordninger som skal bidra til et mer velfungerende indre marked for elektrisk kraft og naturgass. Som en konsekvens av innlemmelsen i EØS-avtalen er det gjort endringer i energiloven og naturgassloven.

Energiloven av 1990 legger grunnlaget for organiseringen av dagens kraftmarked i Norge. I medhold av loven er det gitt en rekke forskrifter, enkeltvedtak og vilkår i disse, som til sammen regulerer aktørene i det norske kraftmarkedet. Stortinget vedtok endringer i energiloven våren 2018, jf. Prop. 5 L (2017-2018) og Innst. 175 L (2017-2018). Lovvedtaket er sanksjonert, men ikke satt i kraft. I dette høringsforslaget følger departementet opp lovendringene som gjelder krav til en uavhengig reguleringsmyndighet for omsetning av elektrisk energi.

Stortinget vedtok samtidig endringer i naturgassloven av 2002, jf. Prop. 6 L (2017-2018) og Innst. 176 L (2017-2018). Det norske innenlandske markedet for naturgass er begrenset i volum og omfang, og har virket i forholdsvis kort tid. Rørbasert distribusjon av naturgass finner sted gjennom to gassrørnettverk i Rogaland. Det tredje gassmarkedsdirektivet har tilsvarende krav til en uavhengig reguleringsmyndighet som i elmarkedsdirektivet. Departementet foreslår regler om utpeking av en uavhengig reguleringsmyndighet for naturgassmarkedet i et eget høringsnotat, men visse felles spørsmål er også dekket av høringsnotatet her.

I tråd med endringene i energiloven og naturgassloven foreslår departementet at funksjonen som nasjonal reguleringsmyndighet for energi legges til en egen enhet i Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), benevnt Reguleringsmyndigheten for energi (RME). Formelt gjøres dette ved at departementet treffer vedtak om utpeking av RME etter energiloven § 2-3, med nærmere bestemmelser i forskrift. Tilsvarende vedtak på naturgassområdet gjøres etter naturgassloven § 4. Forskriften kapittel 2 inneholder felles regler for RME for både elektrisitets- og naturgassområdet.

NVE utfører i dag oppgavene som nasjonal reguleringsmyndighet i samsvar med andre energimarkedspakke fra 2003, som er gjennomført i norsk rett i medhold av energiloven og naturgassloven. Reguleringsmyndighetens oppgaver er særlig knyttet til oppsyn med de nasjonale markedene for elektrisitet og naturgass, arbeid med å utvikle og implementere markedsregelverket i EU og samarbeid med andre europeiske reguleringsmyndigheter.

I forslaget til ny forskrift om netregulering og energimarkedet defineres RMEs virksomhet. Forskriften viderefører bestemmelsene i energilovforskriften som gjelder for NVE som reguleringsmyndighet for energimarkedet i dag, med enkelte justeringer. Departementet foreslår endringer i en rekke øvrige forskrifter til energiloven, se punkt 5. Til sammen skal endringene klargjøre hvilken kompetanse som legges til RME, og hva som fortsatt skal ligge hos NVE som direktorat, samt rutine for utveksling av informasjon mellom RME og øvrige deler av forvaltningen.

Ansvar for regulering av forsyningsikkerhet, leveringspålidelighet, kraftforsyningsberedskap, utvikling av kraftsystemet og utbygging og vedlikehold av overføringsnettene foreslås fortsatt å tilligge energimyndighetene, Olje- og energidepartementet og NVE, i tråd med Stortingets lovvedtak og Innst. 175 L (2015-2018). På disse områdene foreslår departementet at RMEs oppgaver begrenses til overvåking av markedet ("monitoring") i det omfanget som anses å være nødvendig i henhold til tredje elmarkedsdirektiv og som er mest tjenlig ut fra norske forhold. Departementet foreslår at NVE som direktorat fortsetter å være forvaltningsmyndighet på de nevnte områdene i tråd med den alminnelige forvaltningsmodellen, og med OED som overordnet forvaltningsmyndighet.

Et hovedgrep i forslaget er å samle bestemmelsene som gjelder oppgaver og myndighet for RME så langt det er praktisk i en ny forskrift. Ved utførelsen av regulatoroppgavene skal RME opptre uavhengig av departementet og NVE som direktorat. RME kan ikke instrueres i enkeltsaker eller om bruken av tildelte budsjettmidler. Departementet vil fortsatt ha overordnet styring med RMEs virksomhet og aktørene i kraftbransjen, for eksempel gjennom generelle krav i forskrift. RME er administrativt underlagt OED, jf. Prop. 5 L (2017-2018) side 6.

Etter energiloven § 2-3 annet ledd annet punktum kan enkeltvedtak fattet av reguleringsmyndigheten påklages til en klagenemnd for energireguleringssaker, Energiklagenemnda. Denne foreslås opprettet med Klagenemndssekretariatet i Bergen som saksforberedende organ. Et forslag til ny forskrift om en klagenemnd behandles i et eget høringsnotat.

Etter energiloven § 10-6 vil departementet gi forskrift til gjennomføring av forordning 713/2009 om opprettelse av ACER, forordning 714/2009 om grensekryssende krafthandel, forordning 715/2009 om gasstransmisjon og forordning 543/2015 om rapportering og offentliggjøring av data i elektrisitetsmarkedene. Et forslag til endring av forskrift om elektrisk kraft over landegrensene, som i dag gjennomfører de tilsvarende forordningene i EUs andre energimarkedspakke fra 2003, behandles i et eget høringsnotat.

I tillegg til ovennevnte forslag til gjennomføring av tredje energimarkedspakke, foreslår departementet å åpne opp for at nettselskap og produsent kan inngå avtaler med vilkår for tilknytning som innebærer nedregulering eller utkobling av produksjon. Dette forslaget er en egen sak, og omtales i punkt 6.

2 Bakgrunn for forslaget

2.1 Innholdet i EUs tredje energimarkedspakke

Energiforsyningen er EUs største kilde til utslipp av klimagasser. I tillegg er de fleste EU-landene avhengige av å importere energi. Store utslipp og lite effektive energisystemer gjør at EU arbeider for å erstatte utslippsintensiv energiproduksjon med fornybar energi.

Den tredje energimarkedspakken ble vedtatt i EU i 2009 for å videreføre og styrke reguleringen av det indre markedet for handel med elektrisk energi og naturgass. De fem rettsaktene som ble vedtatt i 2009 er omtalt i samtykkeproposisjonen, jf. Prop. 4 S (2017-2018) punkt 1. Den tredje energimarkedspakken erstattet fire gjeldende rettsakter for å harmonisere reglene om det indre energimarkedet (andre energimarkedspakke). Disse er innlemmet i EØS-avtalen vedlegg IV og gjennomført i energiloven og naturgassloven.

I likhet med første og andre direktiv, setter tredje elmarkedsdirektiv krav til markedsåpning og organiseringen av et effektivt marked for handel med elektrisk kraft. Viktige sider av de nasjonale myndighetenes kompetanse innenfor energiforsyningen berøres ikke av energimarkedspakken, herunder spørsmål om forsyningssikkerhet, konsesjoner til kraftproduksjon eller overføringsnett, eierskapet til energiressursene, utkobling av kraft og øvrig energi- og næringspolitikk.

Norge har kraftutvekslingsforbindelser med Sverige, Danmark, Finland, Russland og Nederland, og har lenge vært en del av et nordisk og nordeuropeisk kraftmarked. Norge har siden 1990-tallet også hatt et deregulert kraftmarked der hovedprinsippene langt på vei er sammenfallende med EUs regulering i den tredje energimarkedspakken. På grunnlag av den tredje energimarkedspakken arbeides det videre med å tilrettelegge for effektiv og sikker handel med elektrisk kraft og naturgass over landegrensene, blant annet gjennom såkalte nettkoder og retningslinjer. Disse vedtas som kommisjonsforordninger og vil bli gjenstand for egne vurderinger og beslutninger med tanke på innlemmelse i EØS-avtalen.

Ett av hovedgrepene i EUs tredje energimarkedspakke er å etablere et hovedprinsipp om eiermessig skille mellom aktører som driver transmisjon av elektrisitet eller naturgass, og produksjon eller omsetning. I Norge har man siden 1990-tallet fulgt et slikt prinsipp om eiermessig skille i kraftsektoren. Statens eierskap til transmisjonsnettet ligger hos Statnett SF, som forvaltes av Olje- og energidepartementet, mens eierskapet til kraftproduksjon ligger hos Statkraft SF, som forvaltes av Nærings- og fiskeridepartementet. Ingen av unntaksmodellene er ansett å være aktuelle for norske forhold, jf. Prop. 4 S (2017-2018) punkt 3.1.6.

Et annet sentralt element i tredje energimarkedspakke er styrkede krav til uavhengig nasjonal reguleringsmyndighet. Viktigheten av effektiv regulering gjennom nasjonale reguleringsmyndigheter, og et felles minstekrav til deres kompetanse i hele EU, var også fremhevet i andre elmarkedsdirektiv fra 2003. I den tredje energimarkedspakken er det foruten krav til uavhengighet fra markedsinteresser også krav om uavhengighet fra politiske myndigheter ved utførelsen av regulatoroppgaver. Dette er likevel ikke til hinder for nært samarbeid med andre relevante nasjonale myndigheter, eller for energipolitisk

styring gjennom generelle retningslinjer. I et tolkningsnotat av 22. januar 2010¹ har Kommisjonen redegjort for sin tolkning av kravene til nasjonal reguleringsmyndighet. Se også omtale i Prop. 4 S (2017-2018) punkt 3.1.10.

For å fremme samarbeid og koordinering mellom de nasjonale reguleringsmyndighetene ble den Europeiske regulatorgruppen for elektrisitet og naturgass (ERGEG) opprettet i 2003. I den tredje energimarkedspakken er samarbeidet mellom nasjonale reguleringsmyndigheter styrket gjennom opprettelsen av et byrået for samarbeid mellom energireguleringsmyndigheter (ACER). Byrået ble opprettet i 2011, med sete i Ljubljana.

ACER har først og fremst en rådgivende funksjon, og medvirker i forberedelsen av utfyllende regelverk som Kommisjonen vedtar. På avgrensede områder kan ACER fatte vedtak dersom landenes reguleringsmyndigheter ikke kommer til enighet. Norsk deltagelse i ACER er omtalt i Prop. 4 S (2017-2018). De konstitusjonelle sidene ved tilknytning til ACER er redegjort for i blant annet Lovavdelingens uttalelse 27. februar 2018.

Både elmarkedsdirektivet og gassmarkedsdirektivet har krav om at parter som påvirkes av reguleringsmyndighetens enkeltvedtak, skal kunne klage til en instans som er uavhengig av involverte parter og ordinære forvaltningsmyndigheter. Departementet kan etter direktivet ikke lenger være klageinstans for enkeltvedtak på reguleringsmyndighetens ansvarsområde. I tråd med vedtatte endringer i energiloven og naturgassloven våren 2018 skal det opprettes en egen klagenemnd for energireguleringssaker, heretter benevnt Energiklagenemnda. Departementet foreslår en forskrift om utpeking av nemnda med bestemmelser om dens organisering, oppgaver og myndighet i et eget høringsnotat.

Samarbeidet mellom systemoperatørene (Statnett i Norge for kraftmarkedet) er styrket gjennom ENTSO-E for kraftmarkedet og ENTSO-G for naturgassmarkedet. I dette arbeidet deltar Statnett fullt ut gjennom sitt medlemskap i ENTSO-E. Ved innlemmelse av tredje energimarkedspakke i EØS-avtalen styrkes også Statnetts muligheter til å delta i det videre samarbeidet om utvikling av felles markedsløsninger mellom landene i EU. Dette omtales ikke nærmere i høringsnotatet her.

2.2 Stortingets behandling av energimarkedspakken

Høsten 2017 fremmet regjeringen Prop. 4 S (2017-2018) samtykke til EØS-komiteens beslutning 5. mai 2017 om innlemmelse av den tredje energimarkedspakken i EØS-avtalen. For å gjennomføre direktivene og forordningene i norsk rett, foreslo regjeringen endringer i energiloven og naturgassloven, jf. Prop. 5 L (2017-2018) og Prop. 6 L (2017-2018).

Energi- og miljøkomiteen behandlet saken i vårsesjonen 2018, jf. Innst. 178 S (2017-2018), Innst. 175 L (2017-2018) og Innst. 176 L (2017-2018). Stortinget fattet 22. mars 2018 vedtak om samtykke til at den tredje energimarkedspakken innlemmes i EØS-avtalen. I Stortingets lovbehandling ble de foreslåtte endringene i energiloven §§ 4-11

¹ https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/2010_01_21_the_regulatory_authorities.pdf

første ledd og 10-6 første ledd justert, men for øvrig ble de fremlagte lovforslagene vedtatt uten endringer. Se lov om endringer i energiloven (tredje energimarkedspakke) av 25. mai 2018 nr. 21, og lov om endringer i naturgassloven av 25. mai 2018 nr. 22.

Et flertall i energi- og miljøkomiteen bestående av medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Miljøpartiet de Grønne støttet opprettelsen av en uavhengig reguleringsmyndighet for energi (RME) for å ivareta de nødvendige tilsynsfunksjoner, utøve forhåndsregulering på spesifikt definerte områder og fatte enkeltvedtak slik elmarkedsdirektivet tilsier. Det ble samtidig lagt noen forutsetninger for dette, se Innst. 178 S (2017-2018) side 8.

Det nevnte flertallet viste til at elmarkedsdirektivet åpner for at en lang rekke av overvåkingsoppgavene i artikkel 37 kan utføres av andre myndigheter enn reguleringsmyndigheten der medlemslandene har lagt til rette for det. Kravet er da at opplysninger om hvordan disse oppgavene utføres, skal gjøres tilgjengelig for reguleringsmyndigheten. Flertallet mente at RMEs oppgaver bør avgrenses til de som er nødvendige for å sikre kjernefunksjonene og oppfylle direktivets minimumskrav. Flertallet anså det ikke nødvendig for eksempel å utstyre RME med kompetanse til selv å utarbeide forskrifter ut over det som følger av oppgavene knyttet til forhåndsregulering, jf. Innst. 175 L (2017-2018) side 5.

Det samme flertallet i komiteen anså det som særlig viktig at ansvaret knyttet til forsyningssikkerheten og leveringspåliteligheten i kraftsystemet, utvikling av kraftsystemet, utbygging og vedlikehold av overføringsnett og kraftforsyningsberedskapen, fortsatt tilligger de ordinære forvaltningsmyndigheter - departement og direktorat. Flertallet mente at det ikke kan legges til grunn at elmarkedsdirektivet krever at RME skal gis myndighet for håndtering av alle ordinære situasjoner i kraftsystemet. Norske energimyndigheters vurderinger av behovet for bruk av virkemidler og tiltak av hensyn til forsyningssikkerheten i kraftsystemet eller kraftforsyningsberedskapen, vil måtte skje både i ordinære og ekstraordinære situasjoner.

På den bakgrunn gikk komiteens flertall inn for en mer begrenset utforming av de foreslåtte endringer av energiloven § 4-11 om reguleringsmyndighetens forskriftskompetanse, og av § 10-6 første ledd annet punktum, om at departementet kunne gi RME ytterligere forskriftsmyndighet. Med de vedtatte endringene i energiloven vil det ikke være adgang til å gi RME kompetanse til å vedta forskrift om måling, avregning, fakturering og utveksling av måle- og avregningsdata, vilkår for leverandørbytter, oppstart og opphør av kraftleveranser og økonomisk og teknisk rapportering.

Myndighet til å gi forskrifter som nevnt ovenfor ligger fortsatt hos departementet. Det ivaretar hensynet til politisk kontroll over rammevilkårene for kraftmarkedet og til RMEs uavhengighet. Som et supplement til departementets egen fagkompetanse vil RME kunne foreslå regelverksendringer og bistå departementet i et forskriftsarbeid. Et flertall i energi- og miljøkomiteen sa seg enig i at reguleringsmyndigheten (RME) må kunne foreslå regelverksendringer samt å bistå i utarbeidelsen av disse. Det ble samtidig ansett som viktig at selve forskriftskompetansen fortsatt lå i departementet, jf. Innst. 175 L (2017-2018) side 6 andre spalte.

Departementet kan etter § 4-11 første ledd gi forskrift om at RME kan gi forskrift om metoder for beregning av nettselskapenes tillatte og faktiske inntekter og håndtering av avvik mellom disse, samt nøytral opptreden av netteier. Departementet foreslår at nettselskapene, som i dag, reguleres økonomisk gjennom fastsettelse av årlige inntektsrammer som setter en øvre begrensning på hvor mye selskapene kan ta betalt for overføring av elektrisk kraft. Metodene for dette er utviklet og forvaltet av NVE som reguleringsmyndighet for kraftsektoren gjennom mange år. Med hjemmel i energiloven § 4-11 gis RME kompetanse til å gi forskrifter innenfor dette avgrensede området, som skal fastsettes til utfylling av og i tråd med forskrifter gitt av departementet. Dette sikrer også overordnet politisk styring, jf. Prop. 5 L (2017-2018) side 71.

I tredje elmarkedsdirektiv og gassmarkedsdirektiv er oppgavene som skal eller kan legges til reguleringsmyndigheten listet opp, se gjennomgangen i Prop. 5 L (2017-2018) punkt 3.2.2 og Prop. 6 L (2017-2018) punkt 4.3.2. Etter energiloven § 2-3 og naturgassloven § 4 skal departementet utpeke en uavhengig reguleringsmyndighet og gi forskrift om dens organisering, oppgaver og myndighet. Departementet foreslår slike regler i dette høringsforslaget. En oversikt over oppgavene etter gassmarkedsdirektivet fremgår av et eget forslaget til endringer i naturgassforskriften.

2.3 Energiforvaltningen i Norge

Olje- og energidepartementet har det overordnede ansvaret for energiforvaltningen i Norge. Som fagdirektorat har NVE en sentral rolle i å utrede og gi departementet råd, overvåke energi- og kraftforsyningen, fatte vedtak og forvalte virkemidler knyttet til energi- og kraftsystemet. Fordelingen av ansvar og oppgaver mellom aktørene i energisektoren er nedfelt i flere lover og forskrifter, se nærmere omtale i Meld. St. 25 (2015-2016) om energipolitikken mot 2030. De grunnleggende trekkene i dagens ansvarsfordeling vil fortsette å gjelde etter at den tredje energimarkedspakken er gjennomført i Norge.

Kraftmarkedet utgjør en sentral del av det norske energisystemet. Det norske kraftmarkedet er tilknyttet det nordiske og europeiske kraftmarkedet gjennom overføringsforbindelser og en felles kraftbørs, Nord Pool. Det grensekryssende kraftsamarbeidet har lange tradisjoner, og har vært viktig for utviklingen av det norske energisystemet. Et velfungerende kraftmarked avhenger av at markedsreglene gjennomføres og overholdes på en effektiv måte.

Den nasjonale reguleringsmyndigheten har oppgaver knyttet til oppsyn med aktørene i kraftmarkedet. Den skal sikre at nasjonalt og felleseuropeisk regelverk, som Norge er tilsluttet gjennom EØS-avtalen, etterleves på en måte som bidrar til et velfungerende og transparent marked. RME skal overvåke markedet som en upartisk myndighet uavhengig av bransjen. Det vil bidra til likebehandling og forutsigbarhet for forbrukere, produsenter og andre aktører i kraftmarkedet.

Ansvar for forsyningssikkerheten i det norske energi- og kraftsystemet, på kort og lang sikt, samt ansvaret for beredskap, skal fortsatt ligge hos departementet og NVE. Den foreslåtte organiseringen sikrer at departementet og NVE har nødvendig informasjon og

virkemidler, både for ordinære og ekstraordinære driftssituasjoner, anstrengte og svært anstrengte kraftsituasjoner.

Et velfungerende kraftmarked er avgjørende for forsyningssikkerheten. Som beskrevet i Meld. St. 25 (2015-2016) er kraftsystemet og krafthandelen i størst mulig grad basert på markedsmessige løsninger. Markedsovervåking, som skal utføres av RME, vil på den måten også bidra til å underbygge kraftforsyningssikkerheten i Norge.

Statnett er utpekt som systemansvarlig i det norske kraftsystemet, og skal sikre at det til enhver tid er balanse mellom samlet forbruk og produksjon, legge til rette for et effektivt kraftmarked og sikre tilfredsstillende leveringskvalitet. Energiloven med forskrifter gir rettslig grunnlag for at NVE i dag fører tilsyn med den systemansvarlige.

Ved endringer i energiloven våren 2018 er hjemmel til å fatte enkeltvedtak etter flere av bestemmelsene i energiloven lagt til RME. RMEs overvåking av kraftmarkedet vil bidra til at departementet og NVE som direktorat på selvstendig grunnlag kan vurdere den løpende forsyningssikkerheten for kraft, i normale kraftsituasjoner og i anstrengte kraft- eller driftssituasjoner. Det gjør det mulig å vurdere behovene for virkemiddelbruk på et tidlig tidspunkt, og å ivareta oppgaven som rasjoneringsmyndighet, som tilligger departementet. NVE som direktorat er utpekt som rasjoneringsmyndighet etter energilovforskriften § 6-2, og dette ligger fast.

I energimyndighetenes overvåking av leveringskvalitet og nettsikkerhet i kraftsystemet inngår tilsyn med kraftsystemet og oppgaver knyttet til forsyningssikkerhet som er ansvarsområder for departementet og NVE som direktorat. På områdene systemansvar og leveringskvalitet foreslår departementet en oppgavefordeling mellom RME og de ordinære forvaltningsmyndigheter, som både ivaretar behovet for overvåking av kraftmarkedet og overvåking av forsyningssikkerhet mer overordnet. Leveringskvalitet i kraftsystemet omfatter leveringspålidelighet, spenningskvalitet og ulike ikke-tekniske elementer som varsling, utbedring, behandling av kundeforhold og informasjon. Se nærmere omtale av oppgavefordelingen mellom RME og andre deler av NVE i punkt 4.2.2.

2.4 Nærmere om naturgassmarkedet

På grunnlag av Prop. 6 L (2017-2018) er det våren 2018 også gjort endringer i naturgassloven for å konkretisere oppgavene som skal ivaretas av RME. De EØS-rettslige kravene til en uavhengig reguleringsmyndighet for naturgassmarkedsdirektivet tilsvarer de som gjelder for elektrisitetmarkedet. Departementet foreslår at kravene til organiseringen av RME som fremgår av den foreslåtte forskriften om nettregulering og energimarkedet kapittel 2 også gis anvendelse på oppgaver etter naturgassloven.

Virksomheten til naturgassforetak skal drives i samsvar med forskrift 14. november 2003 nr. 1342 om felles regler for det indre marked for naturgass (naturgassforskriften). RME er kompetent myndighet etter naturgassforskriften med unntak av kapittel 2. De materielle bestemmelsene på naturgassområdet og hjemler for RMEs kontroll og sanksjoner foreslås inntatt i naturgassforskriften. Departementet legger fram et forslag til endring i naturgassforskriften som en egen sak.

3 Gjeldende rett

NVEs oppgaver og kompetanse som reguleringsmyndighet for kraftmarkedet fremgår av energilovforskriften og departementets delegeringsvedtak, senest av 27. juni 2016.

Kompetansen etter energiloven er delegert til NVE, med enkelte unntak der myndigheten er beholdt hos departementet. Kompetanse til å gi utfyllende forskrifter ligger i departementet, men på noen områder er forskriftskompetanse delegert til NVE, jf. energilovforskriften § 9-1. I medhold av denne hjemmelen har NVE vedtatt en rekke forskrifter.

NVE har også kompetanse som reguleringsmyndighet for den innenlandske gassektoren i Norge i medhold av naturgassloven av 2002. NVE ble i vedtak 8. desember 2010 tildelt all myndighet som er tillagt departementet etter naturgassforskriften. RMEs oppgaver som reguleringsmyndighet for naturgassmarkedet omtales i et eget høringsnotat om endringer i naturgassforskriften.

Dagens organisering av NVE er i tråd med andre elmarkedsdirektiv fra 2003, som blant annet har krav til uavhengighet fra bransjen. EUs tredje energimarkedspakke fra 2009 har ytterligere krav til organiseringen av den nasjonale reguleringsmyndigheten og dens uavhengighet fra politiske myndigheter. I direktivteksten er det listet opp flere og mer detaljerte oppgaver som legges til den uavhengige nasjonale reguleringsmyndigheten. På den bakgrunn er flere av bestemmelsene i energiloven endret våren 2018, jf. Prop. 5 L (2017-2018).

Oppgavene som reguleringsmyndighet for elektrisitet og naturgass ligger i en egen enhet i NVE, Energimarkedstilsynet. Fra og med 1. januar 2018 har denne enheten blitt betegnet som Reguleringsmyndigheten for energi (RME). Oppgavene etter andre energimarkedspakke og forventede oppgaver etter tredje energimarkedspakke er lagt til RME, i henhold til gjeldende lover og forskrifter. Dette høringsforslaget bygger på den gjeldende organiseringen av NVE, som også er beskrevet i blant annet Prop. 5 L (2017-2018).

4 Ny forskrift om netregulering og energimarkedet

4.1 Utpeking og organisering av RME

Departementets forslag tar utgangspunkt i dagens ansvarsfordeling mellom departementet, NVE og Statnett som systemansvarlig for kraftsystemet. Ansvar for energipolitikken, herunder forsyningssikkerheten i kraftsystemet ligger hos departementet.

Forslaget til ny forskrift om netregulering og energimarkedet presiserer kravene til organisering av en enhet i NVE som uavhengig reguleringsmyndighet (RME), dens oppgaver og rettslige grunnlag for overvåking og tilsyn med energimarkedet. I tråd med endringene i energiloven og naturgassloven våren 2018 skal departementet utpeke RME som reguleringsmyndighet for kraftmarkedet og naturgassmarkedet.

Departementets forslag innebærer at RME utfører markedsovervåking og -tilsyn, samtidig som departementet og NVE som direktorat beholder sentrale forvaltningsoppgaver, blant annet for forsyningssikkerhet. I vurderingen av hvilke oppgaver som må legges til RME har departementet lagt til grunn kravene i tredje energimarkedspakke og føringene fra Stortingets behandling våren 2018.

Elmarkedsdirektivet artikkel 37 nr. 2 gir medlemsstatene fleksibilitet til å vurdere om en rekke overvåkingsoppgaver skal legges til andre myndigheter enn reguleringsmyndigheten. I så fall skal opplysninger fra overvåkingen gjøres tilgjengelig for reguleringsmyndigheten så snart som mulig. På noen områder vil det derfor være behov for at både NVE som direktorat og RME utfører oppgaver eller har tilgang til samme data fra aktørene i kraftsystemet. Det gjelder særlig innenfor systemansvar, leveringskvalitet og energiutredninger.

I henhold til ny § 2-3 i energiloven og ny § 4 i naturgassloven skal departementet utpeke en uavhengig reguleringsmyndighet og gi forskrift om dens organisering, oppgaver og myndighet. I forslaget til forskrift om nettregulering og energimarkedet § 2-1 utpekes Norges vassdrags- og energidirektorat v/RME som reguleringsmyndighet for markedet som reguleres av energiloven og naturgassloven. RME skal fungere som en egen og uavhengig enhet i NVEs organisasjon.

Av forskrift om nettregulering og energimarkedet § 2-1 fremgår at RME skal fatte selvstendige vedtak uavhengig av politiske myndigheter. Dette innebærer at forvaltningen ikke kan gripe inn i reguleringsmyndighetens behandling av enkeltsaker. Departementet har ansett øvrige krav til reguleringsmyndighetens organisering, slik som kravene til upartiskhet, transparens og uavhengighet fra bransjen for å være oppfylt etter gjeldende rett, jf. Prop. 5 L (2017-2018) side 18 og Prop. 6 L (2017-2018) side 14. Generelle krav til saksbehandlingen vil følge av forvaltningsloven, som gjelder for RME.

RME vil være administrativt underlagt Olje- og energidepartementet, men departementet kan ikke instruere RME i det enkelte tilfelle om utøvelsen av oppgaver, tillagt myndighet eller tildelte budsjettmidler. I tråd med Prop. 5 L (2017-2018) får RME tildelt egne budsjettmidler. Det foreslås presisert i forskriften at vassdrags- og energidirektøren ikke kan omdisponere budsjettmidler mellom RME og øvrig virksomhet i NVE. Departementet forutsetter at vassdrags- og energidirektøren gir nærmere bestemmelser om RMEs saksbehandling, journalføring, bestilling og levering av utredninger, utveksling av informasjon og annen samhandling mellom RME og NVEs øvrige virksomhet. Det forutsettes at rutineene skal være offentlig tilgjengelig. Det vil også bidra til å sikre uavhengighet og transparens i RMEs arbeid.

Klager på RMEs enkeltvedtak må behandles av en uavhengig klageinstans. Dette foreslås regulert i en egen ny forskrift, se eget høringsnotat.

4.2 Generelt om RMEs oppgaver

4.2.1 Oppgaver etter energiloven

I Prop. 5 L (2017-2018) foreslo departementet endringer i energiloven for å sikre hjemmel for at RME kan utføre oppgavene som reguleringsmyndighet for kraftmarkedet i Norge. I flere av bestemmelsene er kompetansen til å fatte enkeltvedtak overfor markedsaktørene lagt til RME. Med unntak av noen justeringer i forslag til endringer i energiloven §§ 4-11 første ledd og 10-6 første ledd om adgang til tildeling av forskriftsmyndighet til RME, ble de fremlagte lovforslagene vedtatt av Stortinget våren 2018, jf. Innst. 175 L (2017-2018).

Elmarkedsdirektivet artikkel 37 angir oppgavene som skal eller kan legges til den nasjonale reguleringsmyndigheten. I Prop. 5 L (2017-2018) er det uttalt i punkt 3.2.5 at *"[s]ett hen til omfanget og detaljeringsgraden av reguleringsoppgaver, mener departementet i tråd med høringsnotatet at det er hensiktsmessig å konkretisere oppgavene til reguleringsmyndigheten ytterligere i forbindelse med utpekingen av den"*.

Visse oppgaver kan etter direktivet bare utføres av RME, jf. elmarkedsdirektivet artikkel 37 nr. 1 bokstavene a, b, c, d, e, f, o, p og u, samt nr. 3, 5, 6, 7, 8 og 9. Denne opplistingen suppleres av bestemmelser om kontroll med tredjepartsadgang til nettet, som også sier noe om reguleringsmyndighetens oppgaver i artikkel 12 bokstav h og artikkel 32 nr. 1. Etter artikkel 32 nr. 2 kan andre myndigheter avgjøre spørsmål om nekting av nettilgang, men reguleringsmyndigheten skal sikre at nettselskapet gir informasjon om hvilke tiltak som vil være nødvendig for å forsterke nettet dersom tilknytning nektes.

Oppgaver som består i overvåking av kraftmarkedet ("monitoring") i henhold til artikkel 37 nr. 1 kan etter artikkel 37 nr. 2 overlates til andre forvaltningsorganer enn den nasjonale reguleringsmyndigheten. I så fall skal de aktuelle myndighetene gjøre informasjon fra overvåkingen tilgjengelig for nasjonal reguleringsmyndighet så snart som mulig. Det vil derfor være nødvendig med et samarbeid mellom RME og andre deler av NVE, og med andre tilsynsmyndigheter i Norge slik tilfellet også er i dag.

I tråd med kravet om å overvåke konkurranseforholdene forutsetter departementet at RME samarbeider med Konkurransetilsynet, jf. direktivet artikkel 37 nr. 1 bokstavene j og k. Det samme gjelder RMEs samarbeid med Forbrukertilsynet og Elklagenemda, jf. direktivet artikkel 37 nr. 1 bokstav n.

En effektiv utveksling av informasjon mellom de ulike myndighetsorganene forutsetter at de har rett og plikt til å utveksle nødvendig informasjon. Reguleringsmyndigheten har et selvstendig ansvar for å sikre at alle aktører overholder sine forpliktelser i direktivet, jf. artikkel 37 nr. 1 bokstav b. Selv om myndigheten helt eller delvis er lagt til andre deler av forvaltningen, skal RME fortsatt ha det overordnede ansvaret for overvåkingen av kraftmarkedet og nettvirksomhet.

Reguleringsmyndigheten skal sørge for at aktørene i bransjen overholder forpliktelser som følge av relevant regelverk, herunder regelverk som gjennomfører EØS-rett. Dette inkluderer oppgaver knyttet til kontroll med nettvirksomhet på ulike nivåer, motvirkning av kryssubsidiering mellom nettvirksomhet og produksjon/omsetning, deltagelse i

internasjonalt samarbeid, utarbeidelse av anbefalinger, rapportering til medlemsland og EU-institusjoner, samarbeid med andre myndigheter og publisering av informasjon. Departementet foreslår at RME gis hjemler for å utføre oppgavene sine gjennom den nye forskriften om nettregulering og energimarkedet, samt ved endringer i flere av forskriftene etter energiloven.

Etter elmarkedsdirektivet artikkel 37 nr. 6 skal reguleringsmyndigheten forhåndsregulere vilkår og betingelser for tilgang og tilknytning til nettet, herunder tariffer eller metoden for å fastsette disse, balansetjenester og tilgang til grensekryssende infrastruktur, og fastsette metoder for kapasitetstildeling og flaskehalshåndtering.

Det følger av endringene i energiloven våren 2018 at RME blant annet skal gi konsesjon for omsetning av elektrisk energi etter energiloven § 4-1 og for organisert markedsplass for omsetning av elektrisk energi etter energiloven § 4-5. RME skal utpeke avregningsansvarlig på nærmere vilkår, jf. energiloven § 4-3. Etter flere bestemmelser i energiloven skal RME forhåndsgodkjenne vilkår eller metoder som nettselskapene benytter, og som har betydning for tilgangen til kraftnettet og kraftmarkedet. Disse bestemmelsene gjengis, presiseres og utfylles i forslaget til ny forskrift om nettregulering og energimarkedet.

4.2.2 Oppgavefordeling mellom RME og andre deler av NVE

Elmarkedsdirektivet artikkel 37 nr. 2 og gassmarkedsdirektivet artikkel 41 nr. 2 åpner for at medlemsstatene kan velge å overlate utføringen av overvåkingsoppgaver til andre myndigheter enn den uavhengige reguleringsmyndigheten. Det kreves i så fall at opplysningene fra overvåkingen skal gjøres tilgjengelig for reguleringsmyndigheten så snart som mulig.

De aktuelle overvåkingsoppgavene er i det alt vesentlige oppgaver og funksjoner som utføres av NVE allerede i dag. NVE har overvåkingsoppgaver med hjemmel i flere bestemmelser, herunder energiloven § 6-1 (systemansvaret) og § 6-3 (leveringskvalitet), jf. energilovforskriften § 6-1 (systemansvar) og § 6-3 (leveringskvalitet). Konsesjonærer skal analysere og rapportere til NVE etter forskrift om systemansvaret i kraftsystemet og forskrift om leveringskvalitet i kraftsystemet. Departementet er opptatt av at man viderefører opparbeidet kompetanse og etablerte fagmiljøer i NVE så langt som mulig. På noen områder er det grunn til å gå nærmere inn på oppgavefordelingen mellom RME og NVE som direktorat.

Etter direktivet artikkel 37 nr. 1 bokstav g skal reguleringsmyndigheten overvåke TSOens investeringsplaner, og i årsrapporten vurdere om disse er konsistente med den europeiske nettutviklingsplanen (ti-års nettutviklingsplan). Vurderingen kan omfatte anbefalinger om å endre investeringsplanene. Krav til nettselskapene om nettutviklingsplaner og NVEs myndighet til å gi pålegg følger i dag av forskrift 7. desember 2012 nr. 1150 om energiutredninger.

Statnetts investeringsplaner fremgår av den årlige kraftsystemutredningen (KSU). Statnett skal hvert annet år utarbeide og oppdatere en KSU for hele transmisjonsnettet. KSU skal

bestå av en hovedrapport som offentliggjøres, og en grunnlagsrapport som er unntatt offentligheten. Begge oversendes til NVE i samsvar med forskrift om energiutredninger. Statnett skal hvert år oppdatere og oversende en investeringsplan til NVE, jf. forskrift om energiutredninger § 16 tredje ledd.

Departementet foreslår at forskrift om energiutredninger videreføres, og at myndighet etter forskriften fortsatt ligger hos NVE som direktorat. Nettselskapenes plikt til å sende informasjon til NVE videreføres. Samtidig krever direktivet at reguleringsmyndigheten også skal vurdere investeringsplanene og gi sin uttalelse. Departementet foreslår at RME får i oppgave å vurdere Statnetts investeringsplaner, særlig opp mot den europeiske nettutviklingsplanen. Det foreslås presisert i forskriften om energiutredninger at NVE uten hinder av taushetsplikt skal videresende mottatt informasjon til RME. Departementet legger opp til at RME kan anbefale endringer i investeringsplaner, men ikke pålegge Statnett å gjøre endringer. Reguleringsmyndighetens vurdering av investeringsplanene, og eventuell anbefaling om endringer, skal fremgå av RMEs årlige rapport, jf. forslag til ny forskrift om netregulering og kraftmarkedet § 2-3. Opplysninger som er unntatt offentlighet forutsettes også unntatt fra rapporten.

Et annet område som særlig berører grenseområdet mellom RME og andre deler av NVE er direktivets krav i artikkel 37 nr. 1 bokstav h om at reguleringsmyndigheten skal "[o]vervåke at reglene om *nettsikkerhet og -pålitelighet* overholdes, gjennomgå tidligere etterlevelse av regler om nettsikkerhet, samt fastsette og godkjenne standarder for og kravene for *kvaliteten på tjenester og forsyning*, eller medvirke til dette sammen med andre myndigheter". (Departementets kursiveringer.) Disse oppgavene berører forhold som er regulert i forskrift 7. mai 2002 nr. 448 om systemansvaret i kraftsystemet og forskrift 30. november 2004 nr. 1557 om leveringskvalitet i kraftsystemet.

Departementet foreslår å gi RME kompetanse til å føre tilsyn og fatte enkeltvedtak for å håndheve krav i forskrift om systemansvaret i kraftsystemet og forskrift om leveringskvalitet. Dette omtales nærmere i punkt 4.7 nedenfor.

Kompetansen til å gi eller endre de nevnte forskriftene er i dag delegert til NVE. Det foreslås å legge denne forskriftskompetansen til departementsnivå for å sikre energipolitisk styring med prinsippene som skal gjelde for Statnetts utøvelse av systemansvaret, virkemidlene foretaket har til rådighet og den nærmere innretningen på virkemidlene. Det samme gjelder kravene til leveringskvalitet som følger av forskriften om leveringskvalitet. Det er nødvendig å endre energilovforskriften § 9-1 som i dag legger forskriftskompetanse til NVE. Departementet kan innhente bistand fra RME og andre deler av NVE ved forberedelse av forskriftsvedtak.

Det foreslås endringer i forskrift om systemansvaret i kraftsystemet for å klargjøre oppgaver som fortsatt skal ligge hos NVE som direktorat: Forskrift om systemansvaret § 22a flyttes til forskrift av 17. desember 2001 nr. 1421 om planlegging og gjennomføring av rekvisisjon av kraft og tvangsmessige leveringsinnskrenkninger ved kraftrasjonering (kraftrasjoneringsforskriften), slik at ansvaret for svært anstrengte kraftsituasjoner (SAKS) videreføres av NVE som direktorat. Det foreslås også at forskrift om

systemansvaret § 14a og § 16a om henholdsvis rapportering av anleggsdata ved idriftsettelse og om detaljskjema, flyttes til energilovforskriften § 6-1 og § 6-3.

Informasjon som RME innhenter kan være relevant for virksomheten i departementet eller NVE som direktorat. Det foreslås at forskrift om systemansvaret i kraftsystemet § 25 første ledd får et nytt annet punktum, som skal lyde: *"Innhentet informasjon skal gjøres tilgjengelig for andre deler av Norges vassdrags- og energidirektorat så snart som mulig."* Tilsvarende foreslår departementet at forskrift om leveringskvalitet i kraftsystemet § 5-1 får et nytt fjerde punktum, som skal lyde: *"Innhentet informasjon skal gjøres tilgjengelig for andre deler av Norges vassdrags- og energidirektorat så snart som mulig."*

Departementet mener forslaget sikrer en god balanse mellom behovet for energipolitisk styring hos departementet, og uavhengig kontroll som utføres av RME. Departementet viser også til Innst. 175 L (2017-2018) og merknadene fra komiteens flertall om at RME kan tillegges "tekniske oppgaver" knyttet til oppfølging av den systemansvarlige, og enkelte oppgaver knyttet til overvåking av leveringskvalitet og forsyningssikkerhet.

4.2.3 Forsyningssikkerhet

I dette høringsforslaget gis RME ansvar for oppfølging av den systemansvarlige og oppgaver knyttet til overvåking av leveringskvalitet og et effektivt kraftmarked. Det fremgår av Prop. 5 L (2017-2018) og jf. Innst. 175 L (2010-2018) at det er en forutsetning for opprettelsen av RME at ansvaret knyttet til forsyningssikkerheten og leveringspåliteligheten i kraftsystemet, utvikling av kraftsystemet, utbygging og vedlikehold av overføringsnett og kraftforsyningsberedskapen fortsatt skal tilligge politiske myndigheter. Departementet har ansvaret for forsyningssikkerheten i kraftsystemet, mens sentrale oppgaver i den forbindelse fortsatt vil være delegert til NVE som direktorat etter den ordinære forvaltningsmodellen.

NVE som direktorat vil fortsatt ha ansvaret for sentrale virkemidler for å ivareta forsyningssikkerheten. Beredskapsforskriften forvaltes av NVE, og regulerer både forebygging, håndtering og begrensning av virkninger av hendelser. Forskriften regulerer forsyningssikkerheten både i normalsituasjoner og i beredskapssituasjoner. Det vil fortsatt være NVE som er konsesjonsmyndighet etter energiloven kapittel 3 om elektriske anlegg og konsesjon. NVE har også viktige oppgaver knyttet til kraftsystemutredninger og nettutvikling etter forskrift om energiutredninger som må ses i sammenheng med konsesjonsbehandlingen. Det er NVE som følger med på kraftsituasjonen og den langsiktige energi- og effektbalansen.

Den organisering som nå foreslås, innebærer ikke at ansvaret for forsyningssikkerhet og kraftforsyningsberedskap flyttes fra NVE som direktorat til RME. Det som RME skal overvåke, knytter seg til bruken av virkemidlene som Statnett har til rådighet under utøvelsen av systemansvaret. I tråd med en slik oppgavefordeling mellom RME og NVE, foreslår departementet blant annet å flytte bestemmelsene om "svært anstrengte kraftsituasjoner" (SAKS) fra forskrift om systemansvaret i kraftsystemet til

krafttrasjoneringsforskriften, for å understreke NVEs ansvar som direktorat i slike situasjoner.

Departementet har ansvaret for forsyningssikkerheten i kraftsystemet. NVE som direktorat skal overvåke forhold av betydning for driften og utviklingen av kraftsystemet, blant annet utviklingen av energi- og effektbalansen, forventet fremtidig produksjon, forventet fremtidig etterspørsel av energi og leveringspåliteligheten i kraftsystemet, herunder nettenes kvalitet og vedlikeholds nivå, og de forholdsregler som er tatt for å sikre perioder med særlig høy etterspørsel og for å avhjelpe bortfall av forsyning.

Ved anvendelsen av tiltak for å forebygge og håndtere ekstraordinære driftsituasjoner, anstrengte energisituasjoner, svært anstrengte energisituasjoner, rasjonering eller andre ekstraordinære situasjoner, skal NVE som direktorat i størst mulig grad legge til rette for at markedsmessige virkemidler benyttes, og samtidig bidra til en sikker energiforsyning, samfunnsmessig rasjonell utvikling av energisystemet og samfunnsmessig rasjonell utbygging og vedlikehold av overføringsnettet. Det samme gjelder tiltak for å håndtere avbrudd i leveransen av energi hos sluttbruker.

4.3 Saksbehandling og myndighetssamarbeid

RMEs virksomhet faller inn under forvaltningsloven som statlig forvaltningsorgan. Reglene i forvaltningsloven gjelder derfor på vanlig måte for RME.

I henhold til energiloven § 4-1 sjette ledd kan departementet gi forskrift om endring etter klage og omgjøringsadgang som avviker fra bestemmelsene i forvaltningsloven §§ 34 og 35 ved feil i datagrunnlaget for enkeltvedtak om fastsettelse av nettselskapenes inntektsrammer. Dette er foreslått nærmere regulert i et forslag til endringer i forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 8-6, se NVEs høringsdokument 2018:8 med referanse 201835963. Vedtak om nettselskapenes inntektsrammer skal i henhold til forslaget kunne korrigeres både til gunst og ugunst for nettselskapene i tilfeller der det avdekkes feil i datagrunnlaget som lå til grunn for beregning av inntektsrammen.

Forslaget til § 2-2 første ledd i forskrift om nettregulering og energimarkedet har bestemmelser om oversendelse av søknader og annen dokumentasjon til RME. Annet ledd er likelydende med energilovforskriften § 2-2 og krever at tildeling av konsesjoner skal skje på grunnlag av objektive, transparente og ikke-diskriminerende kriterier. I tredje ledd slås det fast at klagenemnda for energi er klageinstans for enkeltvedtak som RME har fattet.

Etter forslaget til ny forskrift § 2-3 skal RME utarbeide en årlig rapport til Olje- og energidepartementet, ACER og EFTAs overvåkingsorgan, jf. direktivet artikkel 37 nr. 1 bokstav e. Departementet kan fastsette nærmere krav til hva rapporten skal omfatte. Med sin særlige fagkompetanse på sitt område, kan RME gi faglige råd og vurderinger. Departementet foreslår at det også presiseres i forskriften at departementet kan kreve at RME redegjør for ethvert forhold innenfor dens ansvarsområde.

I § 2-4 første ledd foreslår departementet en bestemmelse om RMEs samarbeid med andre reguleringsmyndigheter og internasjonale organisasjoner, jf. direktivet artikkel 37 nr. 1

bokstav c. I annet ledd foreslås det en bestemmelse om at RME skal treffe vedtak til gjennomføring av bindende beslutninger truffet av EFTAs overvåkingsorgan. I henhold til EØS-tilpasninger til EUs tredje energimarkedspakke kan EFTAs overvåkingsorgan i enkelte tilfeller fatte vedtak som retter seg mot RME. Dette forplikter RME til å følge opp med nødvendige vedtak overfor berørte aktører i Norge, jf. også direktivet artikkel 37 nr. 1 bokstav d. RMEs vedtak overfor den enkelte aktør vil skje på grunnlag av norsk rett og innenfor rammene av energiloven og naturgassloven.

4.4 Overvåking av leverings- og tilknytningsplikt

Tredje elmarkedsdirektiv kapittel VIII viderefører krav om tilgang til kraftsystemet fra annet direktiv. Etter direktivet artikkel 37 nr. 6 skal reguleringsmyndigheten også føre kontroll med nettselskapenes vilkår for tilknytning til nett. Etter direktivet artikkel 32 nr. 2 kan statene avgjøre om kontroll med *nektelse* av tredjepartsadgang til nettet utføres av reguleringsmyndigheten eller annen myndighet.

Departementets utgangspunkt er at RME fører kontroll med at nettselskapene oppfyller leverings- og tilknytningsplikten slik dette følger av energiloven §§ 3-3 til 3-4a. Disse lovbestemmelsene ble endret våren 2018 for å klargjøre innholdet, og uten å gjøre materielle endringer. Hvilket forvaltningsorgan som skal ha kompetanse er imidlertid endret som følge av tredje elmarkedsdirektiv og lovbestemmelsene som ble vedtatt våren 2018. RME skal i enkeltvedtak forhåndsgodkjenne vilkår og betingelser for nettilknytning, herunder kontrollere at anleggsbidrag, gebyrer mv. anvendes i tråd med gjeldende regelverk. Kompetansen til å gi dispensasjon for områdekonsesjonærens leveringsplikt i det enkelte tilfellet er lagt til RME etter energiloven § 3-3 annet ledd.

Tilknytningsplikten omfatter en plikt til å utrede og søke om nye konsesjoner dersom det er nødvendig å foreta konsesjonspliktige nettinvesteringer. Alternativt kan det gis dispensasjon etter vilkårene i loven. Kompetansen for å gi dispensasjon for tilknytning av produksjon (energiloven § 3-4a) er delegert fra departementet til NVE. For saker om tilknytning av forbruk hos en anleggskonsesjonær (energiloven § 3-4) ligger kompetansen hos OED.

Som et ledd i sin kontroll med tilknytningsplikten kan RME fatte vedtak som innebærer at nettselskapet enten må søke om konsesjon eller om dispensasjon fra tilknytningsplikten. Saker om konsesjon etter energiloven kapittel 3 eller dispensasjon etter energiloven §§ 3-4 og 3-4a skal behandles av NVE som direktorat eller av OED der myndigheten ikke er delegert. Hvilket forvaltningsnivå som fatter vedtak beror på det til enhver tid gjeldende delegeringsvedtaket.

Etter energiloven § 3-3 har områdekonsesjonæren leverings-, tilknytnings- og investeringsplikt overfor alle kunder innenfor det geografiske området konsesjonen gjelder for. Begrepet "leveringsplikt" har i denne sammenhengen en dobbelt betydning.

For det første omfattes nettselskapenes plikt til å levere strøm til kunder som på grunn av flytting til ny bolig eller lignende ikke har avtale med en kraftleverandør. Prisen på slik strømleveranse er regulert i forskrift om kraftomsetning og netttjenester § 2-1a. Det

tilligger RME å overvåke nettselskapenes oppfyllelse av denne plikten, herunder prising av leveringspliktige kraftleveranser. Prisen på strømleveranser skal i slike tilfeller sendes inn til godkjenning hos RME, jf. energiloven § 3-3 fjerde ledd.

For det andre brukes begrepet "leveringsplikt" i forbindelse med tilknytning av kunder til nettet og nettselskapenes plikt til fysisk levering av elektrisk energi, uavhengig av hvilken kraftleverandør kunden bruker. Det fremgår av energiloven § 3-3 første ledd at områdekonsesjonæren har plikt til å tilknytte nye anlegg for uttak av elektrisk energi, og om nødvendig investere i nettanlegg innenfor det geografiske området konsesjonen gjelder for. Konsesjonærer i overliggende nett har en tilsvarende plikt til å foreta nødvendige investeringer der tilknytningen i distribusjonsnettet utløser et slikt behov. Det tilligger RME å overvåke at nettselskapene oppfyller forpliktelsene etter energiloven § 3-3 første ledd. Ved brudd på bestemmelsen kan RME ilegge overtredelsesgebyr, jf. energiloven § 10-7 annet ledd nr. 1.

Etter energiloven § 3-3 fjerde ledd skal RME ved enkeltvedtak fastsette eller godkjenne vilkår for leveringsplikt, eller fastsette eller godkjenne metoder for å fastsette slike vilkår. For eksempel skal RME godkjenne nettselskapenes tilknytningsavtale. Departementet foreslår en bestemmelse i ny forskrift om nettregulering og energimarkedet § 3-1 som klargjør at områdekonsesjonæren plikter å sende slike vilkår til godkjenning hos RME før de gjøres gjeldende overfor kunden. Ved bruk av godkjent standardavtale er det ikke nødvendig med eget vedtak om forhåndsgodkjenning i det enkelte tilfellet.

Etter energiloven § 3-3 annet ledd kan reguleringsmyndigheten gi dispensasjon fra områdekonsesjonærens leverings- tilknytnings- eller investeringsplikt når særlige grunner tilsier det. I praksis kan særlige grunner sies å foreligge der kostnadene ved å bygge nett er urimelig høy, og nettselskapet som alternativ sørger for levering av strøm gjennom lokal forsyningsløsning. I tråd med fast praksis har alle helårsboliger normalt krav på tilknytning. Dispensasjonsadgangen etter energiloven foreslås nedfelt i forskrift om nettregulering og energimarkedet § 3-1 første ledd.

Etter energiloven § 3-4 har anleggskonsesjonæren plikt til å tilknytte uttakskunder (forbruk) i regional- og transmisjonsnettet. Bestemmelsen supplerer tilknytningsplikten som gjelder for nettselskap med områdekonsesjon. Anleggskonsesjonærens tilknytningsplikt gjelder både nye anlegg, og ved produksjonsøkninger som medfører behov for investeringer i nett. Det tilligger RME å overvåke at nettselskapene etterlever tilknytningsplikten etter første ledd. Etter tredje ledd skal RME forhåndsgodkjenne vilkår eller metoder for tilknytning. Det foreslås også her presisert i forskriften at nettselskapet skal sende inn forslag til slike vilkår før de gjøres gjeldende overfor kunden.

Kompetansen til å gi dispensasjon i saker med tilknytning av uttakskunder etter energiloven § 3-4 annet ledd ligger hos departementet, og er ikke delegert til NVE. OED har ikke behandlet mange slike saker. Bestemmelsen kan imidlertid tenkes anvendt for tilknytning av et stort uttak som ville medføre særlig store nettinvesteringer. Slike saker kan reise forsyningsikkerhetsspørsmål som bør ivaretas av departementet, og ikke av en uavhengig reguleringsmyndighet. Bestemmelsen er ment å være en sikkerhetsventil for

ekstraordinære tilfeller når det gjelder for eksempel kraftsystemet eller kraftbalansen regionalt eller nasjonalt.

Energiloven § 3-4a regulerer tilknytning av produksjon på alle nettnivåer. Innholdet i nettselskapenes tilknytningsplikt suppleres i dag av energilovforskriften § 3-4, som blant annet krever at konsesjonæren skal legge fram en tidsplan for behandling av søknad om nettilknytning og om nødvendig å planlegge, søke konsesjon for, og investere i nettanlegg uten ugrunnet opphold. Bestemmelsen foreslås flyttet fra energilovforskriften § 3-4 til ny forskrift om nettregulering og energimarkedet § 3-3, med justeringer som fremgår av spesialmerknadene. RME skal overvåke at tilknytningsplikten etterleveres.

I forslag til ny forskrift om nettregulering og energimarkedet § 3-3 femte ledd fremgår det at nettselskapet skal sende inn forslag til vilkår og betingelser før tilknytning av produksjonsanlegg til RME for godkjenning før de gjøres gjeldende overfor kunden (produsenten). RME fatter enkeltvedtak om dette. Kompetanse til å gi dispensasjon fra nettselskapenes plikt til å tilknytte produksjon etter § 3-4 a, ligger hos departementet og er delegert til NVE som direktorat.

Kompetanse til å gi konsesjoner til nett- eller kraftproduksjonsanlegg etter energiloven kapittel 3 er ikke lagt til RME. Vurderingen av en eventuell dispensasjon fra tilknytningsplikten, eller konsesjonsbehandling av tilknytningsløsning der det må bygges nye anlegg, foreslås som i dag å ligge hos NVE som direktorat.

4.5 Omsetning av elektrisk energi

Elmarkedsdirektivet har flere bestemmelser om reguleringsmyndighetens kontroll og tilsyn med aktørene i kraftmarkedet. Artikkel 37 nr. 1 bokstav b har et generelt krav om at reguleringsmyndigheten skal sikre at transmisjons- og distribusjonsvirksomhet, samt elektrisitetsvirksomhet, overholder krav som følger av direktivet og annen EØS-relevant lovgivning. Etter bokstav a skal reguleringsmyndigheten fastsette eller godkjenne transmisjons- og distribusjonstariffer eller metodene for disse i tråd med transparente kriterier. I artikkel 37 nr. 1 bokstav f skal reguleringsmyndigheten påse at det ikke forekommer kryssubsidiering mellom transmisjons-, distribusjons og forsyningsaktivitet.

Departementet foreslår at flere bestemmelser som gjelder slike forhold flyttes fra energilovforskriften til ny forskrift om nettregulering og energimarkedet, og at RME gis hjemmel for tilsyn og vedtak. I tillegg foreslår departementet endringer i øvrige forskrifter som supplerer energilovforskriften.

Gjeldende bestemmelser i energilovforskriften kapittel 4 flyttes til forskrift om nettregulering og energimarkedet kapittel 4. Dette viderefører i stor grad bestemmelsene i energilovforskriften som gjelder omsetningskonsesjon, måling, avregning og fakturering, markedsplasskonsesjon, om konsesjonenes varighet mv. samt vedtakskompetanse ved uenighet om vilkår for tilknytning og bruk av nettet.

Disse bestemmelsene og konsesjonsordningene står sentralt i myndighetenes kontroll med omsetning av kraft i det norske og nordiske kraftmarkedet. I omsetningskonsesjon etter energiloven § 4-1 settes det en rekke vilkår, herunder om intern organisering og regnskap,

inntektsrammer, annen virksomhet, markedsadgang og nøytralitet. Disse vilkårene fremgår av energilovforskriften § 4-4, som foreslås flyttet til ny forskrift §§ 4-4 til 4-7. Henvisningen til "NVE" endres til "RME" slik at kompetansen til å fatte enkeltvedtak legges til RME. Endringene er omtalt i særmerknadene i punkt 8 nedenfor.

Etter energiloven § 4-1 er kompetansen til å gi omsetningskonsesjon og til å sette konsesjonsvilkår lagt til RME. Departementet kan gi forskrift om innholdet i konsesjonsvilkår, og dette er i dag inntatt i energilovforskriften. De gjeldende bestemmelsene om omsetningskonsesjon i energilovforskriften §§ 4-1 til 4-4 flyttes til ny forskrift om nettregulering og energimarkedet §§ 4-1 til 4-7. Blant annet gir dette RME kompetanse til å fastsette årlige inntektsrammer for det enkelte nettselskap, jf. ny forskrift § 4-5.

Gjeldende bestemmelse om måling, avregning og fakturering i energilovforskriften § 4-5 flyttes til ny forskrift § 4-8, som også justeres ved å henvise til forskrift av 3. november 1999 nr. 301 om kraftomsetning og netjtjenester (MAF).

Etter energiloven § 4-5 er kompetansen til å gi at konsesjon for organisering eller drift av markeds plass for omsetning av elektrisk energi lagt til RME. I forslaget til ny forskrift §§ 4-9 og 4-10 videreføres bestemmelser om markeds plasskonsesjon fra energilovforskriften.

I forslaget til ny forskrift § 4-9 annet ledd fremgår det at RME ved enkeltvedtak skal fastsette eller godkjenne vilkår eller metoder for handel på markeds plass. Bestemmelsene forventes å bli endret ved innlemmelse av forordning 2015/1222 om kapasitetstildeling og flaskehalshåndtering (CACM) i EØS-avtalen. Departementet vil følge opp gjennomføringen av CACM som en egen sak. I mellomtiden foreslås de gjeldende bestemmelsene i energilovforskriften flyttet til ny forskrift om nettregulering og energimarkedet.

Departementet foreslår ny bestemmelse om utenlandsforbindelser i ny forskrift om nettregulering og energimarkedet § 4-11. Departementet vil fortsatt være konsesjonsmyndighet for utenlandsforbindelser og avgjøre om det skal gis konsesjon eller ikke, og sette vilkår. Deler av den økonomiske reguleringen for slike forbindelser skal imidlertid tilligge RME i tråd med tredje elmarkedsdirektiv. RMEs kompetanse er knyttet til vilkår for tilgang og metode for fastsettelse av vilkår for slik tilgang, og forankres i § 4-11 i forslaget til den nye forskriften om nettregulering og energimarkedet.

I forslag til ny forskrift §§ 4-12 og 4-13 videreføres gjeldende energilovforskrift §§ 4-9 og 4-10 om konsesjonens varighet og saksbehandling, samt vedtakskompetanse ved uenighet om vilkår for tilknytning og bruk av nettet. Dette vil gjelde for RME tilsvarende som det gjør for NVE i dag. Bestemmelsen i energilovforskriften § 4-10 om *uenighet* ble vedtatt i 2006 for å gjennomføre krav til reguleringsmyndighetens tvisteløsningsfunksjon etter andre elmarkedsdirektiv, jf. energiloven § 10-6 annet ledd (tidligere § 7-6 annet ledd). I Ot.prp. nr. 61 (2005–2006) punkt 3.6 er det vist til at regulatoren for kraftmarkedet skal ha en tvisteløsningsfunksjon på nærmere angitte områder etter andre elmarkedsdirektiv artikkel 23 nr. 5 og 6. Dette er videreført i tredje elmarkedsdirektiv artikkel 37 nr. 10 og nr. 11. I Lovdatas publiserte merknader til forskrift 13. desember 2006 nr. 1462 om

endringer energilovforskriften (i kraft 1. januar 2007) er bakgrunnen for energilovforskriften § 4-10 omtalt. Denne bestemmelsen flyttes til ny forskrift om nettregulering og energimarkedet § 4-13.

I tredje elmarkedsdirektiv artikkel 37 nr. 10 er det gjort tilføyelse sammenholdt med annet elmarkedsdirektiv (artikkel 23 nr. 4) om at reguleringsmyndigheten skal ha mulighet til fastsette eller godkjenne foreløpige tariffier eller metoder. Departementet viser her til omtalen av RMEs fastsettelse av inntektsrammer ovenfor, og punkt 5.3 om endringene i forskrift om kontroll med nettvirksomhet.

Departementet foreslår en generell hjemmel for kontroll (sanksjoner) i ny forskrift om nettregulering og kraftmarkedet kapittel 8. Det er også nødvendig med endringer i underliggende forskrifter som i dag utfyller energilovforskriften, se punkt 5.

4.6 Markedsadferd og transparens

Forskriftsforslaget kapittel 5 inneholder bestemmelser om markedsadferd og transparens i kraftmarkedet. Kapitlet tilsvarende kapittel 8 i dagens energilovforskrift, som er vedtatt i påvente av en forventet gjennomføring av forordning 1227/2011 om integritet og gjennomsiktighet i energimarkedet (REMIT). Forordningen gjelder i de øvrige landene i det nordiske og europeiske kraftmarkedet. Forordningen er p.t. ikke innlemmet i EØS-avtalen. Energilovforskriften kapittel 8 trådte i kraft 1. mars 2018 og inneholder bestemmelser tilsvarende REMIT på kraftmarkedets område. Departementet foreslår at energilovforskriften kapittel 8 flyttes til ny forskrift om nettregulering og energimarkedet kapittel 5.

4.7 Systemansvar og leveringskvalitet

4.7.1 Tilsyn med systemansvarlig

Statnett SF er utpekt som systemansvarlig i det norske kraftsystemet. Etter elmarkedsdirektivet skal reguleringsmyndigheten følge opp flere av oppgavene som utføres av den systemansvarlige. Blant annet fremgår det av direktivet artikkel 37 nr. 6 at reguleringsmyndigheten skal forhåndsregulere vilkår og betingelser for tilgang og tilknytning til nettet, herunder tariffier eller metoden for å fastsette disse, balansetjenester og tilgang til grensekryssende infrastruktur, og fastsette metoder for kapasitetstildeling og flaskehalshåndtering. Etter artikkel 37 nr. 9 skal reguleringsmyndigheten overvåke flaskehalshåndtering i nasjonale kraftsystemer inklusive mellomlandsforbindelser.

Energilovforskriften § 6-1 oppstiller generelle prinsipper om utøvelsen av systemansvaret, herunder krav til å sørge for momentan balanse i nettet, om samordning av disposisjonene hos nettselskap og ulike aktører i kraftmarkedet, om nøytral opptreden, bruk av markedsbaserte virkemidler, overvåking av utviklingen av kraftsystemet, bidrag til samfunnsmessig rasjonell utbygging av overføringsnettet og oppgaver i vanskelige driftssituasjoner. Det er gitt nærmere bestemmelser i forskrift av 7. mai 2002 nr. 448 om systemansvaret i kraftsystemet (systemansvarsforskriften). Den omhandler prinsipper for

utøvelse av systemansvaret og regulerer virkemidlene den systemansvarlige har til rådighet. Det omfatter blant annet anskaffelse av automatiske og manuelle reserver.

I energi- og miljøkomiteens behandling av forslag til endringer i energiloven om tredje energimarkedspakke mente flertallet at RME ikke bør tillegges større deler av oppgavene som blant annet omfatter oppfølging av den systemansvarlige, før det samlede regelverket med underliggende retningslinjer mv. er utarbeidet i EU. I Innst. 175 L (2017-2018) er følgende uttalt på side 5:

"Flertallet mener derfor RMEs oppgaver bør avgrenses til de som er nødvendige for å sikre disse kjernefunksjonene og oppfylle direktivets minimumskrav, men at det ikke er nødvendig f.eks. å utstyre RME med kompetanse til selv å utarbeide forskrifter ut over det som følger av oppgavene knyttet til forhåndsregulering. Dette er særlig viktig for at ansvaret knyttet til forsyningssikkerheten og leveringspåliteligheten i kraftsystemet, utvikling av kraftsystemet, utbygging og vedlikehold av overføringsnett og kraftforsyningsberedskapen, fortsatt tilligger politiske myndigheter og direktorat. At RME har tekniske oppgaver knyttet til oppfølging av den systemansvarlige og enkelte oppgaver knyttet til overvåking av leveringskvalitet og forsyningssikkerhet, rokker ikke ved dette. Flertallet mener det ikke er ønskelig å legge større deler av disse områdene til RME før det samlede regelverket med underliggende retningslinjer mv. er utarbeidet og vedtatt i EU. Først da er det mulig å danne seg et fullstendig bilde av hva det samlede regelverket under tredje energimarkedspakke vil innebære for Norge."

Det fremgår av Prop. 5 L (2017-2018) side 29 at reguleringsmyndigheten skal føre kontroll med innholdet i den systemansvarliges avtaler som gjelder frekvensstyrte reserver, innfasingsreserver, regulerkraftmarkedet, belastningsfrakoblinger og spesialregulering etter systemansvarsforskriften. Slik forhåndsregulering vil omfatte kontroll med vilkår og endringer i den nordiske systemdriftsavtalens bestemmelser om samordning av reguleringsressurser i Norge. Forslaget til endringer i energiloven § 6-1 ble vedtatt av Stortinget som foreslått i proposisjonen. Etter energiloven § 6-1 skal RME ved enkeltvedtak fastsette eller godkjenne vilkår eller metoder om følgende:

1. system- og balansetjenester,
2. planlegging, idriftsettelse eller tilknytning av anlegg i kraftsystemet, som bruk av standardvilkår
3. den systemansvarliges kapasitetstildeling og håndtering av flaskehals i overføringsnett, blant annet for utenlandsforbindelser etter § 4-2,
4. utøvelsen av systemansvaret.

Departementet foreslår å videreføre gjeldende bestemmelse om prinsippene for Statnetts utøvelse av systemansvaret som fremgår av energilovforskriften § 6-1, ved å innarbeide tilsvarende bestemmelse i ny forskrift om nettregulering og energimarkedet § 6-1.

Det foreslås at RME gis hjemmel til å føre tilsyn med disse kravene iht. ny forskrift om nettregulering og energimarkedet § 6-2. Det presiseres også at RME fører tilsyn med at forskrift om systemansvaret i kraftsystemet overholdes. I tråd med energiloven § 6-1 fjerde ledd skal RME utføre forhåndskontroll av den systemansvarliges vilkår og

betingelser på angitte områder. Departementet foreslår å innta en bestemmelse som tilsvarer energiloven § 6-1 fjerde ledd i ny forskrift om nettregulering og energimarkedet § 6-2 annet ledd. Til sammen gir dette RME hjemmel til nødvendig kontroll med den systemansvarliges bruk av virkemidler under utøvelsen av systemansvaret. Dette er blant annet viktig for å sikre nøytral og ikke-diskriminerende opptreden når den systemansvarlige anvender de forskjellige virkemidlene som står til rådighet i henhold systemansvarsforskriften.

Det gjøres ingen endringer i Statnetts ansvar som systemansvarlig. Det vil fortsatt tilligge departementet som forskriftsmyndighet å sørge for at den systemansvarlige har tilgang på virkemidler og kompetanse i henhold til den gjeldende systemansvarsforskriften.

RMEs forhåndskontroll vil i praksis gjennomføres ved at den systemansvarlige innhenter godkjenning av de standardvilkår som skal anvendes. Det er tilstrekkelig at vilkårene er godkjent én gang, slik at standardiserte vilkår som allerede er godkjent kan anvendes uten ny godkjenning i det enkelte tilfelle. Med "vilkår" omfattes alle de relevante delene av avtaler hvor slike vilkår eller betingelser inngår. Se nærmere omtale i merknadene i punkt 8 nedenfor.

Konsesjonærer skal i dag foreta analyser og rapportere til NVE etter systemansvarsforskriften og forskrift om leveringskvalitet i kraftsystemet. Det foreslås i høringsnotatet at aktørenes rapportering skal skje til RME, samtidig som RME påser at innhentet informasjon, herunder dokumentasjon, gjøres tilgjengelig for andre deler av NVE så snart som mulig. Dette nedfelles i forskrift om systemansvaret i kraftsystemet § 25 og leveringskvalitetsforskriften § 5-1.

Det følger av systemansvarsforskriften § 22a at systemansvarlig fortløpende skal utrede og utvikle nødvendige virkemidler for å håndtere perioder med en svært anstrengt kraftsituasjon. Systemansvarlig skal orientere NVE om virkemidler utredet etter dette ledd. Virkemidler for å håndtere perioder med svært anstrengt kraftsituasjon kan ikke tas i bruk uten etter vedtak fra NVE. Denne kompetansen legges ikke til RME. Bestemmelsen foreslås flyttet fra forskrift om systemansvaret i kraftsystemet til krafrasjoneringsforskriften.

Videre foreslås det at § 14a om rapportering av anleggsdata ved idriftsettelse i forskrift om systemansvaret i kraftsystemet flyttes til energilovforskriften. Dette gjøres for å klargjøre at systemansvarlig skal rapportere til NVE som direktorat. Se også omtale i punkt 4.2.2 og 4.2.3 ovenfor.

4.7.2 Tilsyn med leveringskvalitet

I henhold til elmarkedsdirektivet artikkel 37 nr. 1 h skal reguleringsmyndigheten overvåke og gjennomgå etterlevelse av regler om nettsikkerhet mv. Videre skal reguleringsmyndigheten fastsette eller godkjenne standarder og krav for kvaliteten på tjenester og forsyning, eller medvirke til dette sammen med andre myndigheter.

Departementet foreslår at RME gis kompetanse til å føre tilsyn med og gi pålegg i medhold av leveringskvalitetsforskriften. Kompetansen til å endre forskriften vil fortsatt

ligge hos departementet. Forskriftskompetansen er i dag delegert til NVE som direktorat, og denne kompetansen vil bli trukket tilbake til departementet for å sikre overordnet politisk styring. Å gi RME oppgaver knyttet til leveringskvalitet, vil etter departementets syn oppfylle direktivets minimumskrav, og være i tråd med synspunktene hos et flertall i energi- og miljøkomiteen som er omtalt i punkt 4.7.1 ovenfor.

Lovteknisk foreslår departementet at ny forskrift om netregulering og energimarkedet § 6-3 slår fast at reguleringsmyndigheten skal føre tilsyn med at bestemmelser om leveringskvalitet overholdes, jf. forskrift om leveringskvalitet i kraftsystemet.

Lovteknisk foreslår departementet at forskrift av 30. november 2004 nr. 1557 om leveringskvalitet i kraftsystemet endres slik at det fremgår at RME har kompetanse til å føre tilsyn og fatte enkeltvedtak etter nevnte forskrift, med Energiklagenemnda som klageinstans.

For å ivareta ansvaret sitt for forsyningsikkerhet vil NVE som direktorat også ha behov for tilgang til informasjon som RME innhenter. Det foreslås derfor at leveringskvalitetsforskriften § 5-1 får et nytt fjerde punktum som lyder: *"Innhentet informasjon skal gjøres tilgjengelig for andre deler av Norges vassdrags- og energidirektorat så snart som mulig."*

Nåværende bestemmelse i energilovforskriften § 6-3 lyder:

"Det kan settes krav til leveringskvalitet overfor aktørene i kraftsystemet. Krav til leveringskvaliteten kan blant annet være minimumskrav for hva som er å anse som tilfredsstillende leveringskvalitet.

Den som leverer elektrisk energi plikter å informere tilknyttede aktører om hvilken leveringskvalitet som kan påregnes. Det kan inngås private avtaler om en annen leveringskvalitet."

Dette følger av leveringskvalitetsforskriften, og etter departementets vurdering er derfor energilovforskriften § 6-3 overflødig. Bestemmelsen foreslås opphevet. I den "ledige" § 6-3 plasseres bestemmelsen om detaljskjema i gjeldende systemansvarsforskriften § 16a, som følges opp av NVE som direktorat etter den ordinære forvaltningsmodellen (se punkt 5.4 nedenfor).

4.8 Transmisjon av elektrisitet

I energiloven er det vedtatt nye bestemmelser våren 2018 til gjennomføring av reglene om eiermessig skille for transmisjonssystem. Etter energiloven § 4-10 første ledd skal aktører som eier anlegg i transmisjonsnett og også søke om sertifisering som operatør av transmisjonssystem, jf. Prop. 5 L (2017-2018) og Innst. 175 L (2017-2018). Energiloven § 4-10 gjennomfører krav om sertifisering av eiere av transmisjonssystem i elmarkedsdirektivet artikkel 10 og 11. Kontrollen med at reglene om eiermessig skille er oppfylt står sentralt i denne prosedyren. I praksis vil kravet om sertifisering som TSO gjelde Statnett SF.

I energiloven § 4-10 femte ledd er det hjemmel for at departementet kan gi forskrifter om sertifisering, og departementet foreslår en bestemmelse om dette i ny forskrift om nettregulering og energimarkedet § 7-1. Forordning 714/2009 om grensekryssende krafthandel har også bestemmelser om sertifisering, og departementet foreslår i et eget høringsnotat at forordningen gjennomføres ved forskrift med de tilpasninger som følger av EØS-komiteens beslutning nr. 93/2017 av 5. mai 2017. Gjennom prosedyren for sertifisering som fremgår av bestemmelsene i energiloven og forskriftene som nevnt foran, vil RME og EFTAs overvåkingsorgan føre kontroll med kravene til eiermessig skille som er nedfelt i energiloven § 4-8. Statnett har i de senere årene kjøpt opp anlegg i transmisjonsnett som tidligere har vært eid av regionale energiselskaper. Ved tolkning og anvendelse av bestemmelsen om eiermessig skille må det etter departementets syn også legges vekt på hvor langt partene er kommet i en prosess for overdragelse av anlegg i transmisjonsnett til Statnett. Etter energiloven § 4-9 kan departementet etter søknad eventuelt fatte vedtak om samtykke til ekspropriasjon av anlegg i transmisjonsnett til fordel for den systemansvarlige virksomheten, jf. endringslov til energiloven av 25. mai 2018 nr. 21.

Forslaget til § 7-2 i ny forskrift gir nasjonale regler som gjennomfører og utfyller prosedyren for søknader om unntak for nye utenlandsforbindelser etter reglene i forordning 714/2009. På nærmere vilkår kan det gjøres unntak fra krav om eiermessig skille, tredjepartsadgang og inntektsregulering av nye utenlandsforbindelser. Etter artikkel 17 nr. 6 i nevnte forordning kan medlemslandene avgjøre hvilken myndighet som formelt treffer slike vedtak. I tråd med Prop. 5 L (2017-2018) legges myndigheten til OED, med RME som saksforberedende instans. Departementet mener at eventuelle unntak fra de regulatoriske kravene knyttet for nye mellomlandsforbindelser også må koordineres med de nasjonale reglene om konsesjonsbehandling av utenlandsforbindelser. OED er konsesjonsmyndighet for utenlandsforbindelser som er omfattet av energiloven § 4-2.

4.9 Forskrifter, kontroll og sanksjoner

Etter energiloven § 4-11 første ledd kan departementet gi RME kompetanse til å gi forskrifter på et begrenset område knyttet til metoder for beregning av nettselskapenes tillatte og faktiske inntekter og håndtering av avvik mellom disse, samt nøytral opptreden av netteier. Som påpekt i merknadene til energiloven § 4-11 inntatt i Prop. 5 L (2017-2018) skal RMEs forskrifter utformes til utfylling av og i tråd med føringene som fremgår av departementets forskrifter.

Departementet foreslår i ny forskrift om nettregulering og kraftmarkedet § 8-5 at RME får forskriftskompetanse knyttet til metoder for beregning av nettselskapenes tillatte og faktiske inntekter og håndtering av avvik mellom disse. Bestemmelsen viser til de sentrale delene av den gjeldende forskriften om kontroll av nettvirksomhet, som er fastsatt av NVE etter delegert myndighet i dag, og som blir førende for RME. Dette betyr i praksis at RME får kompetanse til å gi bestemmelser om inntekter for nettvirksomheten som i dag er dekket av del IV i forskrift om kontroll av nettvirksomhet.

Det er i dag bestemmelser om nøytral opptreden av netteier i gjeldende forskrift om kraftomsetning og netttjenester kapittel 8. Departementet kan derfor ikke se at det er behov for å gi RME kompetanse til å gi ytterligere forskrifter om dette nå.

Kompetanse til å gi følgende forskrifter har vært delegert til NVE, men vil heretter ligge i departementet: Forskrift om kraftomsetning og netttjenester (MAF), forskrift om leveringskvalitet i kraftsystemet (FOL), forskrift om systemansvaret i kraftsystemet (FOS) og bestemmelsene om tariffer og økonomisk og teknisk rapportering i forskrift om kontroll av nettvirksomhet. Med dette er hovedprinsippet at OED gir forskrifter, mens RME håndhever regelverket og fatter uavhengige enkeltvedtak på disse områdene.

På andre områder hvor NVE som direktorat har forskriftskompetanse i dag, og som ikke eller i begrenset grad berører RMEs virksomhet, vil den gjeldende delegeringen av kompetanse til å fastsette bestemmelser i forskrift bestå. Det betyr at NVE fortsatt har kompetanse til å gi forskrift om beredskap, forskrift om energiutredninger og forskrift om kraftrasjonering. I forbindelse med energimerking og økodesign har NVE også delegert myndighet etter annet lovverk. Det gjøres ikke endringer i dette.

Departementet skal heretter fastsette forskrifter blant annet om hvordan nettet skal driftes, hvilke tekniske krav som skal stilles til utstyr og hvordan forbruk skal måles og faktureres. Dette er forskriftskompetanse som i dag er delegert til NVE, men som nå trekkes tilbake. Det ville være uhensiktsmessig økonomisk/administrativt å foreta parallell kompetanseoppbygging utenfor RME. Departementet vil derfor fortsatt benytte seg av kompetansen som ligger i RME i form av bistand i det forberedende forskriftsarbeidet, men det vil være departementet som fastsetter forskriftene.

Forslaget til ny forskrift om nettregulering og energimarkedet kapittel 8 inneholder øvrige bestemmelser om kontroll, tvangsmulkt, overtredelsesgebyr og straff. RME skal føre tilsyn med og fatte enkeltvedtak i medhold av ny forskrift om nettregulering og energimarkedet, forskrift om kraftomsetning og netttjenester, forskrift om kontroll av nettvirksomhet, systemansvarsforskriften, forskrift om leveringskvalitet, forskrift om rapporteringsplikt for kraftleveringsavtaler og naturgassforskriften. RME skal også vurdere og omtale investeringsplaner i henhold til forskrift om energiutredninger.

5 Endring i forskrifter til energiloven

5.1 Endringer i energilovforskriften

I energilovforskriften foreslås kapittel 4 opphevet idet bestemmelsene i sin helhet overføres til ny forskrift om nettregulering og energimarkedet. Det samme gjelder kapittel 8 om markedsadferd og transparens i kraftmarkedet. Det gjøres i tillegg endringer i bestemmelser der RME overtar eller supplerer oppgaver som etter gjeldende forskrift er lagt til NVE. I energilovforskriften § 1-2 foreslås en endring tilpasset formålsparagrafen i forslaget til ny forskrift om nettregulering og energimarkedet § 1-1.

Bestemmelsen om tilknytningsplikt for produksjonsanlegg i energiloven § 3-4 første og annet ledd er lovteknisk endret i 2018. Det vil være NVE som direktorat etter den

ordinære forvaltningsmodellen som kan avgjøre uenighet om alternative nettinvesteringer ved oppfyllelse av plikt til å tilknytte anlegg for produksjon av elektrisk energi, jf. energilovforskriften § 3-4. Søknad om dispensasjon eller konsesjon for nettanlegg behandles også av NVE som direktorat.

Gjeldende bestemmelse i energilovforskriften § 6-1 om systemansvaret foreslås flyttet til ny forskrift om nettregulering og energimarkedet § 6-1. Dette henger sammen med at RME fører kontroll med den systemansvarliges bruk av virkemidler under utøvelsen av systemansvaret, se omtale i punkt 4.7.1 ovenfor.

Departementet foreslår at systemansvarsforskriften § 14a om konsesjonærers rapportering av anleggsdata til systemansvarlig før idriftsettelse flyttes til energilovforskriften, og innplasseres i den "ledige" § 6-1. Det vil da være NVE som direktorat etter den ordinære forvaltningsmodellen som følger opp bestemmelsen. Den "nye" energilovforskriften § 6-1 utformes slik at den også fanger opp krav til godkjenning hos NVE etter systemansvarsforskriften § 28a annet og tredje ledd, for så vidt gjelder retningslinjer for rapportering av anleggsdata før idriftsettelse. Dette kravet kom inn i systemansvarsforskriften § 28a med virkning fra 1. juli 2018. Det vises til nærmere omtale i punkt 5.4.

I energilovforskriften § 6-2 om rasjonering foreslås det et nytt tiende ledd for å klargjøre regelverksbildet og det overordnede ansvaret hos departementet og NVE som direktorat. Når departementet har iverksatt rasjonering, kan rasjoneringsmyndigheten fravike bestemmelser i forskrift 11. mars 1999 nr. 301 om kraftomsetning og netjtjenester i henhold til § 9-1a. Rasjoneringsmyndigheten kan fastsette særskilte tariffer i henhold til forskrift 11. mars nr. 302 om kontroll av nettvirksomhet § 17-7. Av informasjonshensyn foreslås det at energilovforskriften § 6-2 tiende ledd også viser til disse bestemmelsene.

Den gjeldende energilovforskriften § 6-3 om leveringskvalitet foreslås opphevet. Bestemmelsen anses overflødig, ettersom innholdet også følger av leveringskvalitetsforskriften. I den "ledige" energilovforskriften § 6-3 foreslår departementet å plassere bestemmelsen om detaljskjema for regional- og transmisjonsnett som i dag står i systemansvarsforskriften § 16a. Denne paragrafen flyttes til energilovforskriften for å synliggjøre at slik informasjon skal sendes til NVE. Se også punkt 5.4 nedenfor.

Energilovforskriften § 9-1 første ledd gjelder NVEs forskriftskompetanse. Paragrafen foreslås endret for å ivareta hovedprinsippet om at OED gir forskrifter. Departementet vil gjøre bruk av opparbeidet fagkompetanse i RME og andre deler av NVE i arbeidet med forskrifter som regulerer nettvirksomhet og kraftmarkedet.

NVE som direktorat vil fortsatt gi forskrifter om rasjonering, energiutredninger og beredskap. NVE vil også (fortsatt) ha kompetanse til å sette ytterligere krav til søknader og overtredelsesgebyr i slike forskrifter. Dette innebærer at forskriftskompetansen som er tillagt NVE etter energilovforskriften § 9-1 bokstavene a, l, n, o og r videreføres.

Energilovforskriften § 9-1 annet ledd pålegger i dag NVE å gi en vurdering av reglene om anleggsbidrag fra produsenter av fornybar energi, holdt opp mot EØS-rettslige krav.

Bestemmelsen foreslås overført til § 8-6 i ny forskrift om netregulering. Departementet mener disse vurderingene av rådgivende art bør gjøres av RME. Oppgaven plasseres i ny forskrift om netregulering og energimarkedet, med en presisering om at resultatet av vurderingen skal legges fram for departementet.

RME skal håndheve og fatte uavhengige enkeltvedtak knyttet til økonomisk og teknisk rapportering, inntekter ved salg av netjtjenester, markedsadgang og tariffier, nøytral opptreden, samordning av nett og netjtjenester, måling, avregning og fakturering, markeds plass, systemansvar, leveringskvalitet, behandling av uenighet, saksbehandlingsfrister og utsatt iverksetting av vedtak, leveringsplikt og tilknytningsplikt.

5.2 Endringer i forskrift om kraftomsetning og netjtjenester

Det foreslås endringer i en rekke av bestemmelsene slik at henvisningen til Norges vassdrags- og energidirektorat erstattes med Reguleringsmyndigheten for energi. Dette gjelder §§ 1-4, 1-6, 1-7, 2-2, 4-2, 4-5, 4-7b, 8-1 og 8-1a.

Ansvar for utforming av varedeklarasjon etter § 8-5 foreslås å fortsatt ligge hos NVE som direktorat ettersom dette henger sammen med opprinnelsesgarantier. Det er samtidig nærliggende at RME fører tilsyn med at kraftleverandørene etterlever plikten til å informere sluttbrukere om opprinnelsen til kraftleveransen. Dette er en oppgave som naturlig kan knyttes til RMEs oppfølging av sluttbrukermarkedet.

Kompetansen som rasjoneringsmyndighet ligger hos NVE som direktorat, se den generelle omtalen i punkt 2.2. Kompetansen etter gjeldende § 9-1a om rasjoning og § 9-1b om særskilte avlesnings-, fakturerings-, og informasjonstiltak i anstrengte energisituasjoner foreslås videreført hos NVE som direktorat.

Når både RME og NVE som direktorat skal ha kompetanse til å treffe enkeltvedtak etter forskrift om kraftomsetning og netjtjenester, må den personelle kompetansen avklares i §§ 9-1 (pålegg), 9-2 (dispensasjon) og 9-3 (klage). Enkeltvedtak fattet av NVE som direktorat kan påklages til departementet, mens klager på vedtak fattet av RME kan påklages til Energiklagenemnda.

I endringsforskrift av 24. juni 2011 nr. 726 er det bestemmelser om nettselskapenes plikt til å installere AMS og unntak fra dette i § 4-1, som trer i kraft 1. januar 2019.

Regelverket for måling og avregning av strøm er viktig for et velfungerende sluttbrukermarked. Kontroll med nettselskapenes etterlevelse av disse reglene er en sentral oppgave for RME, og det foreslås derfor at NVE erstattes med RME i endringsforskriften § 4-1.

I endringsforskrift av 12. juni 2015 nr. 705, som trer i kraft på ulike tidspunkt, er det bestemmelser i forbindelse med Elhub hvor henvisningen til NVE i flere av bestemmelsene foreslås endret til RME. Dette gjelder §§ 2-2, 3-6, 6-1, 6-2, 6-15, 6-18, 6-20 og 8-1.

Forøvrig trekkes kompetansen til å fastsette bestemmelser om måling, avgrensning, fakturering av netjtjenester og elektrisk nettselskapets nøytralitet tilbake til departementet.

Det betyr at departementet gir forskrift om kraftomsetning og nettjenester, som i dag er gitt av NVE. I dette arbeidet vil departementet innhente bistand fra fagmiljøene i RME og andre deler av NVE.

5.3 Forskrift om kontroll av nettvirksomhet

Kontroll med nettselskapenes tariffer og inntekter fra nettjenester står sentralt i oppgavene for nasjonal reguleringsmyndighet, jf. Prop. 5 L (2017-2018) side 22. Etter direktivet artikkel 37 nr. 1 bokstav a skal RME fastsette eller godkjenne transmisjons- og distribusjonstariffer eller metodene for disse. I artikkel 37 nr. 6 er det ytterligere krav til reguleringsmyndighetens forhåndskontroll med vilkår og betingelser for tilgang til nett. Disse skal publiseres, jf. artikkel 37 nr. 7. Etter direktivet artikkel 37 nr. 8 skal reguleringsmyndigheten ivareta at nettselskapene gis riktige insentiver til å øke effektiviteten, fremme markedsintegrasjon og forsyningssikkerhet og tilsvarende forskningsvirksomhet, både på kort og lang sikt.

Departementet foreslår endringer i flere av bestemmelsene i kontrollforskriften for å gi RME kompetanse til å fatte enkeltvedtak etter gjeldende bestemmelser i forskriften. Lovteknisk gjøres det ved at ordene "Norges vassdrags- og energidirektorat" erstattes av "Reguleringsmyndigheten for energi". Med hjemmel i kontrollforskriften skal RME fatte vedtak om inntektsrammer for det enkelte nettselskapet.

Etter ny § 4-11 i energiloven kan RME gis en begrenset forskriftsmyndighet når det gjelder metoder for beregning av nettselskapenes tillatte og faktiske inntekter og håndtering av avvik mellom disse, samt nøytral opptreden av netteier. Forskriftskompetansen foreslås nedfelt i § 8-5 i forslaget til ny forskrift om nettregulering og kraftmarkedet. Forskrifter som gis av RME skal fastsettes til utfylling av og i tråd med overordnede forskrifter gitt av departementet, og § 8-5 gir slike føringer. RME får forskriftskompetanse etter kontrollforskriften del IV om inntekter for nettvirksomheten. Forøvrig trekkes kompetansen til å fastsette kontrollforskriften, som i dag er delegert til NVE som direktorat, tilbake til departementet.

5.4 Forskrift om systemansvaret i kraftsystemet

Oppfølgingen av systemansvaret er en oppgave for reguleringsmyndigheten. Ifølge elmarkedsdirektivet artikkel 37 nr. 1 h "skal" denne sørge for "monitoring compliance with and reviewing the past performance of network security and reliability rules...". Oppgaven kan settes bort til andre myndigheter enn reguleringsmyndigheten dersom medlemsstaten legger til rette for det, jf. artikkel 37 nr. 2. I slike tilfeller skal informasjon fra overvåkingen gjøres tilgjengelig for reguleringsmyndigheten snarest mulig.

Departementet foreslår at RME gis ansvar for oppfølgingen av forskrift om systemansvaret i kraftsystemet, det vil si bruken av virkemidlene som Statnett har til rådighet under utøvelsen av systemansvaret. Det foreslås at referansen til "Norges vassdrags- og energidirektorat" i systemansvarsforskriften § 5 femte ledd, § 7 første og femte ledd, § 8 annet ledd, § 12 åttende ledd, § 13 femte ledd, § 14 fjerde ledd, § 21 annet

ledd, § 23 annet ledd, § 24 tredje og fjerde ledd, § 25 første ledd, § 26 annet og tredje ledd, § 28 annet og åttende ledd, § 28a og § 29 endres til "Reguleringsmyndigheten for energi".

Det er samtidig departementet som har det overordnede ansvaret for forsyningssikkerheten i kraftsystemet. Sentrale oppgaver i den forbindelse vil fortsatt være delegert til NVE som direktorat etter den ordinære forvaltningsmodellen, og direktoratet vil fortsatt ha ansvaret for en rekke virkemidler for å ivareta forsyningssikkerheten. Beredskapsforskriften forvaltes av NVE og regulerer forsyningssikkerheten både i normalsituasjoner og i beredskapssituasjoner. Forskriften regulerer både forebygging, håndtering og begrenning av virkninger av hendelser.

Departementet foreslår å flytte systemansvarsforskriften § 14a om rapportering av anleggsdata før idriftsettelse av anlegg tilknyttet nettet til energilovforskriften. Den innplasseres i den "ledige" energilovforskriften § 6-1. Systemansvarsforskriften § 14a er endret i endringsforskrift 29. mai 2018 nr. 806. En plassering av paragrafen i energilovforskriften klargjør at det er NVE som direktorat, i tråd med den ordinære forvaltningsmodellen, som skal følge opp någjeldende § 14a i systemansvarsforskriften.

I energilovforskriften § 6-1 inntas det også et nytt sjette ledd om at systemansvarlig skal sende forslag til nedre ytelsesgrenser, format, innhold og frist for rapportering etter bestemmelsen på høring, og deretter til godkjenning hos NVE. Dette kravet følger av systemansvarsforskriften § 28a annet og tredje ledd, jf. § 14a. Bestemmelsen ble endret i 2018. Som en konsekvens av ny § 6-1 i energilovforskriften (med et nytt sjette ledd) kan henvisningen til § 14a i systemansvarsforskriften § 28a første ledd utgå.

Videre foreslår departementet å flytte systemansvarsforskriften § 16a til energilovforskriften § 6-3. Bestemmelsen blir "ledig" idet energilovforskriften § 6-3 er foreslått opphevet, se punkt 5.1. Forslaget skal klargjøre at NVE som direktorat etter den ordinære forvaltningsmodellen skal følge opp kravene om utarbeidelse, oppdatering og rapportering av detalj skjema for regional og sentralnettet samt tilknyttede forbruks- og produksjonsenheter, som i dag står i systemansvarsforskriften § 16a.

Departementet foreslår å flytte systemansvarsforskriften § 22a om svært anstrengte kraftsituasjoner (SAKS) til kraftrasjoneringsforskriften. Ansvaret legges til NVE i tråd med den ordinære forvaltningsmodellen. NVE forvalter kraftrasjoneringsforskriften i dag. Den gjeldende systemansvarsforskriften § 22a plasseres i en ny bestemmelse i kraftrasjoneringsforskriften § 3a, se punkt 5.8 nedenfor.

Det foreslås et nytt annet punktum i systemansvarsforskriften § 25 første ledd om at *"innhentet informasjon skal gjøres tilgjengelig for andre deler av Norges vassdrags- og energidirektorat så snart som mulig."* Dette sikrer at NVE som direktorat får tilgang til informasjon som er innsendt til RME. NVE kan dermed ivareta sitt ansvar for forsyningssikkerheten fullt og helt.

Kompetansen til å fastsette forskrift om systemansvaret i kraftsystemet er i dag delegert til NVE. Denne kompetansen trekkes tilbake til departementet.

5.5 Forskrift om leveringskvalitet i kraftsystemet

Departementet foreslår å legge tilsynsoppgaver etter forskrift om leveringskvalitet til RME. For å sikre rettslig forankring for reguleringsmyndighetens tilsyn foreslås det at ordlyden endres i flere av bestemmelsene, slik at den viser til Reguleringsmyndigheten for energi og ikke til Norges vassdrags- og energidirektorat. Dette gjelder § 1-4 nr. 31, § 2-6 første ledd, § 2A-1 annet ledd, § 2A-2 sjette ledd, § 2A-3 første til tredje ledd, § 2A-4 annet ledd, § 2A-5, § 2A-6 første og annet ledd, § 2A-7 første til femte ledd, § 2A-11 første ledd, § 3-1, § 3-4, § 3-8, § 3-9, § 3-10, § 5-1, § 5-2 første og annet ledd, § 5-2a, § 5-3 og § 5-4.

I § 5-2a om overtredelsesgebyr foreslås det inntatt en referanse til energiloven § 10-7 annet ledd. Det er denne bestemmelsen som gir RME hjemmelsgrunnlag for å ilegge overtredelsesgebyr.

NVE som direktorat har også behov for tilgang til informasjon som innhentes etter leveringskvalitetsforskriften, for å ivareta ansvaret sitt for forsyningssikkerhet. Det foreslås at leveringskvalitetsforskriften § 5-1 får et nytt fjerde punktum om at innhentet informasjon, herunder dokumentasjon, skal gjøres tilgjengelig for andre deler av Norges vassdrags- og energidirektorat så snart som mulig, se punkt 4.7.2 ovenfor.

Departementet kan etter direktivet ikke være klageinstans for enkeltvedtak som fattes av RME. Det foreslås at forskrift om leveringskvalitet § 5-3 om klage gis følgende endrede ordlyd (markert i kursiv): "Enkeltvedtak fattet av *Reguleringsmyndigheten for energi* kan påklages til *Energiklagenemnda*. Klagen stiles til *Energiklagenemnda*, og sendes til *Reguleringsmyndigheten for energi* til forberedende klagebehandling."

Kompetansen til å fastsette forskrift om leveringskvalitet er i dag delegert til NVE. Denne kompetansen trekkes tilbake til departementet.

5.6 Forskrift om energiutredninger

Det fremgår av punkt 4.2.1 at departementet foreslår at RME får i oppgave å vurdere Statnetts investeringsplaner, særlig opp mot de europeiske planene. NVE skal uten hinder av taushetsplikt videresende mottatt informasjon til RME. Departementet foreslår at RME skal kunne foreslå endringer, men ikke pålegge Statnett å gjøre endringer i investeringsplaner. Nettselskapenes plikt til å sende informasjon til NVE videreføres i forskrift om energiutredninger.

Det foreslås at forskrift om energiutredninger § 22 får et nytt annet ledd om at "*Norges vassdrags- og energidirektorat skal, uten hinder av taushetsplikt, videresende innhentet informasjon til Reguleringsmyndigheten for energi så snart som mulig.*" Dette sikrer at RME får tilgang til informasjon for å ivareta oppgaven med å vurdere investeringsplaner og overvåke investeringer i produksjonskapasitet, jf. krav i direktivet artikkel 37 nr. 1 bokstav g og h.

5.7 Forskrift om rapporteringsplikt for kraftleveringsavtaler

Pristransparens er viktig for et velfungerende sluttbrukermarked. Forskriften skal bidra til god og oversiktlig informasjon om priser og vilkår i kraftleveringsavtaler til forbruker, og bidra til at slik informasjon blir offentlig tilgjengelig. Departementet foreslår at RME gis kompetanse etter bestemmelsene i forskriften for å sikre RMEs overvåking av sluttbrukermarkedet, jf. krav i direktivet artikkel 37 nr. 1 bokstav j. Dette vil også bidra til gjennomføring av krav til informasjon om priser mv., jf. krav i direktivet artikkel 37 nr. 1 bokstav o. Alle referansene til "Norges vassdrags- og energidirektorat" i forskriften foreslås gjennomgående erstattet med "Reguleringsmyndigheten for energi".

I § 9 om overtredelsesgebyr foreslås det også inntatt en referanse til energiloven § 10-7 annet ledd. Det er denne bestemmelsen som gir RME hjemmelsgrunnlag for å ilegge overtredelsesgebyr.

5.8 Forskrift om planlegging mv., kraftrasjonering

Departementet foreslår at RME følger opp den systemansvarlige ut fra kravene i forskrift om systemansvaret i kraftsystemet, se punkt 5.4 ovenfor. Samtidig har NVE ansvar for forsyningssikkerheten. Det foreslås at forskrift om systemansvaret § 22a om svært anstrengte kraftsituasjoner (SAKS) flyttes til forskrift om planlegging og gjennomføring av rekvisisjon av kraft og tvangsmessige leveringsinnskrenkninger ved kraftrasjonering (kraftrasjoneringsforskriften). Paragrafen plasseres i ny § 3a. Som omtalt i punkt 5.4 er det NVE som direktorat som forvalter kraftrasjoneringsforskriften. Det tas inn et nytt siste punktum i § 3a første ledd om at RME skal gis tilgang til informasjon fra systemansvarlig om virkemidler om SAKS så snart som mulig.

6 Ny bestemmelse om nedregulering eller utkobling av produksjon

6.1 Bakgrunn

Departementet foreslår at det åpnes for at nettselskap og produsent kan inngå tilknytningsavtale med vilkår for nettilknytning som innebærer nedregulering eller utkobling av produksjon. Utgangspunktet skal fremdeles være at produsenten har rett til full tilknytning, men nettselskapet og produsenten bør kunne avtale produksjonsbegrensning seg imellom dersom de er enige. Utstrakt bruk av produksjonsbegrensning kan påvirke nettselskapets drift av nettet.

Selv om det normalt er tilstrekkelig kapasitet i nettet til å mate inn full produksjon fra kraftverket, kan nettkapasiteten noen timer i året være slik at all produksjonen ikke kan mates inn. Det kan for eksempel skyldes at forbruket i området er lavere enn normalt, samtidig som det er høy produksjon. Etter dagens regler kan en slik situasjon få to utfall: Enten må nettet oppgraderes til en standard som nesten til enhver tid er overdimensjonert, eller så kan nettselskapet søke NVE om fritak fra tilknytningsplikten. I en slik situasjon

kan en mer kostnadseffektiv løsning være at produsenten i disse timene enten kobler og eller regulerer ned sin produksjon uten kompensasjon.

6.2 Gjeldende rett

Tilknytningsplikten pålegger netteiere å tilknytte ny produksjon, og om nødvendig investere i nytt nett, jf. energiloven § 3-4 (som erstattes av § 3-4 a) og energilovforskriften § 3-4. Fritak fra tilknytningsplikten forutsetter at netteier søker NVE om det. NVE kan gi fritak dersom fordelene ved tilknytningen av ny produksjon ikke veier opp for kostnadene. Nettselskapet har i dag ikke anledning til å inngå avtale med kraftprodusenten om tilknytning til nettet som inneholder vilkår om produksjonsbegrensning. Dette følger av spesialmerknaden i forarbeidene til energilovforskriften § 3-4 (departementets kursivering):

"Av annet ledd fremgår det at nødvendig nettkapasitet for tilknytning av produksjonsanlegg innebærer at det skal være driftsmessig forsvarlig å koble til anlegget. En vurdering av hva som er driftsmessig forsvarlig å tilkoble nettet er dermed grunnlaget for å vurdere behovet for nødvendige investeringer i nettkapasitet. *Lovfestet tilknytningsplikt kan ikke fravikes ved avtale, f.eks. gjennom avtaler om produksjonsbegrensninger i enkelte perioder.* I Ot.prp. nr. 62 (2008-2009) er det fremhevet at produksjonsanlegg i enkelte situasjoner kan knyttes til nettet tidligere dersom nettselskapet og produsenten kommer til en midlertidig avtale i den perioden hvor det ikke er tilstrekkelig nettkapasitet, men hvor alternative tiltak kan gjøre tilknytning driftsmessig forsvarlig. Slike alternative tiltak gir imidlertid ikke nettselskapet noe fritak fra plikten til å etablere en nettilknytning som på permanent basis sikrer at produksjonsanlegget kan utnytte installert effekt til enhver tid."

6.3 Departementets forslag

Uregulerbar kraftproduksjon og innmating av kraft på lavere nettnivåer vil trolig øke i årene fremover. Effektforbruket vil også kunne variere mer. Departementet mener derfor at det bør legges til rette for fleksible løsninger. Etter departementets oppfatning kan avtaler mellom nettselskap og produsent om produksjonsbegrensning bidra til å unngå overdimensjonering av nettet samtidig som produsenten får tilnærmet full tilknytning.

Departementet foreslår at det åpnes for at nettselskapet og produsenten som alternativ til å investere i nettkapasitet dimensjonert for full produksjon til enhver tid, kan inngå tilknytningsavtale med vilkår om produksjonsbegrensning. Departementet mener dette bør presiseres i forskrift om nettregulering og energimarked § 3-3 tredje ledd. Verken nettselskap eller produsent kan ensidig kreve en slik tilknytningsavtale med vilkår om produksjonsbegrensning. Begge parter må være enige

Et forslag til ny tekst om inngåelse av avtale om produksjonsbegrensning er innarbeidet i ny forskrift om nettregulering og energimarkedet § 3-3 tredje ledd.

7 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget har konsekvenser for NVEs virksomhet og organisering. Den uavhengige reguleringsmyndigheten vil utgjøre en egen enhet innenfor NVE, Reguleringsmyndigheten for energi (RME). All annen virksomhet i NVE inngår i direktoratets ordinære forvaltningsvirksomhet underlagt Olje- og energidepartementet på vanlig måte.

Nasjonale reguleringsmyndigheter i EØS/EFTA-statene, for Norges del NVE v/RME, skal kunne delta i arbeidet til ACER gjennom regulatorstyret, det administrative styret, samt forberedende organer som arbeidsgrupper, komiteer mv.

RME skal ha separate budsjetttildelinger. Departementet vil ikke kunne instruere RME i disponeringen av tildelte budsjettmidler.

Fra 2018 ble RMEs budsjetttildelinger skilt ut på egne bevilgninger, jf. kap. 1820, post 26 Driftsutgifter, reguleringsmyndigheten for energi. Det ble satt av 55 mill. kroner til post 26 Driftsutgifter, reguleringsmyndigheten for energi. NVEs budsjetttildelinger, jf. kap. 1820, post 01 Driftsutgifter, ble redusert tilsvarende. RME skal sikres tilstrekkelig kompetanse og uavhengighet fra private og offentlige instanser til å kunne regulere energimarkedene og deres aktører på en effektiv måte.

Forslaget om at nettselskaper og produsenter kan inngå avtaler om produksjonsbegrensning, åpner for en mer fleksibel tilknytning av produksjon. Det kan også føre til at mer produksjon blir tilknyttet. Departementet mener avtaler om produksjonsbegrensning vil kunne redusere risikoen for overdimensjonering av nettet. Samtidig vil endringen kunne medføre mindre behov for saksbehandling av energimyndighetene som i dag må ta stilling til eventuelle søknader om unntak fra tilknytningsplikten.

8 Merknader til bestemmelser i forskrift om netregulering og energimarkedet

Til § 1-1

Første ledd gir uttrykk for det primære formålet med forskriften og den primære oppgaven til RME; dvs. en effektiv markedsovervåkning. Samtidig skal RME også bidra til å sikre at produksjon, omforming, overføring, fordeling og bruk av elektrisk energi og naturgass foregår på en samfunnsmessig rasjonell måte. Dette kommer til uttrykk i *annet ledd*. En tilsvarende grenseoppgang mellom ansvaret hos RME og andre deler av NVE kommer til uttrykk ved forslaget til endringer i formålsbestemmelsen i energilovforskriften § 1-2 første og annet ledd.

Til § 3-1

Forskriften § 3-1 har bestemmelser om områdekonsesjonærens leveringsplikt. *Første ledd* viser til energiloven § 3-3, mens *annet ledd* utdyper første ledd.

I første ledd legges kompetansen til å dispensere fra leverings-, tilknytnings- eller investeringsplikten til RME. Dispensasjon forutsetter at det foreligger "særlige grunner". Bestemmelsen er i samsvar med energiloven § 3-3 annet ledd.

Tredje ledd har bestemmelser om konsesjonærens plikt til å forelegge utkast til vilkår eller metoder for tilknytning til og bruk av nettet for RME, som skal forhåndsgodkjenne disse. Det foreslås presisert at forhåndsgodkjenning kan unnlates dersom konsesjonæren anvender vilkår som er godkjent og publisert av RME. I dette ligger blant annet at vilkår som RME har godkjent og publisert for én aktør også kan anvendes av andre aktører.

RME fastsetter eller godkjenner vilkår eller metoder ved enkeltvedtak, jf. *fjerde ledd*. Dette er i samsvar med energiloven § 3-3 fjerde ledd. Tilsvarende bestemmelser, men med henvisninger til andre bestemmelser i energiloven, følger av forslaget til ny forskrift § 3-2 femte ledd og § 3-3 sjette ledd.

Til § 3-2

Forslaget § 3-2 inneholder bestemmelser om anleggskonsesjonærens tilknytningsplikt overfor uttakskunder.

Første ledd viser til bestemmelsen om tilknytningsplikt som følger av energiloven § 3-4. Det presiseres at dersom tilknytning medfører behov for investeringer i overliggende nett, gjelder tilknytningsplikten også for konsesjonær for slikt nett.

Annet og tredje ledd er nye, og konkretiserer konsesjonærens plikter. Bestemmelsene tilsvarer det som i dag gjelder for tilknytning av produksjonsanlegg, jf. energilovforskriften § 3-4. Konsesjonæren skal sikre nødvendig nettkapasitet som gjør tilknytningen driftsmessig forsvarlig og om nødvendig planlegge, søke konsesjon for, og investere i nye nettanlegg.

I tredje ledd presiseres det at tilknytning skal finne sted uten "ugrunnet opphold", og at konsesjonæren plikter å legge frem en "forsvarlig og veiledende" tidsplan for tilknytning – herunder for behandlingen av eventuell melding og for søknad. Presiseringene gir uttrykk for eksisterende praktisering av bestemmelsen om anleggskonsesjonærens tilknytningsplikt overfor uttakskunder. I tredje ledd inntas hjemmel for å dispensere fra tilknytnings- og investeringsplikten for uttakskunder i ekstraordinære tilfeller. Denne kompetansen ligger i dag hos departementet. Departementet foreslår ingen endring i dette.

I fjerde ledd foreslås det presisert at konsesjonæren skal forelegge utkast til vilkår og metoder for tilknytning til og bruk av nettet for RME. Det er presisert at det ikke er nødvendig med eget vedtak om forhåndsgodkjenning dersom konsesjonæren bruker allerede godkjente og publiserte vilkår og betingelser.

I femte ledd vises det til bestemmelsen i energiloven § 3-4 tredje ledd om RMEs fastsettelse eller godkjenning av vilkår eller metoder ved enkeltvedtak.

Til § 3-3

Første ledd viser til anleggs- og områdekonsesjonærenes tilknytningsplikt for innmating av produksjon, jf. energiloven § 3-4 a. Bestemmelsen retter seg mot de konsesjonærer hvor produksjonsanlegget mest rasjonelt kan tilknyttes eller en produksjonsøking kan gjennomføres. Tilknytningsplikten gjelder også for konsesjonær i overliggende nett i den utstrekning tilknytning medfører behov for investeringer i slikt nett.

I *annet og fjerde ledd* videreføres kravene som i dag følger av energilovforskriften § 3-4 annet til fjerde ledd. Se tilsvarende presiseringer av enkelte sider av tilknytningsplikten inntatt i § 3-2 annet og tredje ledd, som er omtalt i merknadene til bestemmelsen. I fjerde ledd er også adgangen til å dispensere fra tilknytnings- og investeringsplikten regulert. Dispensasjon forutsetter at tiltaket "ikke er samfunnsmessig rasjonelt". Kompetansen til å dispensere ligger hos departementet, men er delegert til NVE. Det foreslås at dette opprettholdes, med delegering til NVE som direktorat.

I *tredje ledd* er det inntatt en ny bestemmelse om produksjonsbegrensningsavtaler.

Femte ledd slår fast at konsesjonæren skal forelegge utkast til vilkår og metoder for tilknytning til og bruk av nettet til forhåndsgodkjenning av RME. Disse fastsettes eller godkjennes av RME ved enkeltvedtak jf. *sjette ledd*. Se tilsvarende bestemmelser i forslaget §§ 3-1 og § 3-2. I femte ledd er det presisert at vedtak om forhåndsgodkjenning ikke er nødvendig dersom konsesjonæren bruker allerede godkjente og publiserte vilkår og betingelser.

Til § 4-2

Det er ikke foreslått materielle endringer sammenholdt med § 4-2 i energilovforskriften, men bestemmelsen om hvem som i tvilstilfeller avgjør om det foreligger konsesjonsplikt er innarbeidet i *første ledd*. Bestemmelsen om at det ikke kreves konsesjon der dette må anses åpenbart unødvendig er tatt ut av punktlisten og innarbeidet som nytt *femte ledd*.

Til §§ 4-4 til 4-7

Bestemmelsene viderefører det materielle innholdet i energilovforskriften § 4-4. I stedet for å sette opp vilkårene som gjelder overfor omsetningskonsesjonærer i én stor paragraf med bokstavpunktene a til h slik som i dag, foreslås det at vilkårene fremkommer av ny forskrift om nettregulering og energimarkedet §§ 4-4 til 4-7.

I § 4-5 legges myndighet til innteksregulering av nettselskapene til RME, jf. gjeldende energilovforskrift § 4-4 bokstav b. I *første ledd* foreslås det presisert at RME fastsetter årlige inntektsrammer for det enkelte selskap ved enkeltvedtak. Departementet forutsetter at gjeldende praksis videreføres, slik at RME forhåndsvarsler inntektsramme og fatter enkeltvedtak for det enkelte år i etterkant. I *annet ledd* presiseres det at RME kan fastsette prinsippene for inntektsrammer i forskrift. Hjemmelen for dette er energiloven § 4-11. Ved utøvelsen av myndighet skal RME vektlegge overordnede føringer i forskrift om nettregulering og kraftmarkedet § 8-5.

I § 4-7 *fjerde ledd* er uttrykket "sentralnettet" endret til "transmisjonsnettet" i samsvar med definisjonen i energiloven § 1-5.

I § 4-7 *sjette ledd* fremgår det at RME kan fastsette ytterligere vilkår, jf. også energiloven § 4-1 tredje ledd. Vilrårene skal være påkrevet av hensyn til allmenne interesser. For øvrig gjelder den forvaltningsrettslige vilrårslren.

Til § 4-11

I § 4-11 foreslås en ny bestemmelse om utenlandsforbindelser som følge av de vedtatte endringene i energiloven § 4-2 nytt fjerde ledd. Det vises til omtale i Prop. 5 L (2017-2018) punkt 3.2.5.3 og 3.5.4, som behandlet i Innst. 175 L (2017-2018).

Til § 6-2

I *første ledd* presiseres det at RME skal føre tilsyn med at den systemansvarlige overholder bestemmelsene i forskrift om systemansvaret.

Etter *annet ledd* bokstav a til d skal RME ved enkeltvedtak forhåndsgodkjenne vilrr om system- og balansetjenester, planlegging, idriftsettelse eller tilknytning av anlegg i kraftsystemet, den systemansvarliges kapasitetstildeling og håndtering av flaskehalser i overføringsnettet, og utøvelsen av systemansvaret. Som alternativ til å godkjenne vilrårene i den enkelte avtalen, kan RME godkjenne metoder som brukes for å sette vilrr i det enkelte tilfellet.

Annet ledd bokstav b innebærer at avtaler eller vilrr for planlegging, idriftsettelse eller tilknytning av anlegg i kraftsystemet skal godkjennes av reguleringsmyndigheten. Elmarkedsdirektivet artikkel 37 nr. 6 bokstav a krever at denne forhndsregulerer nettselskapenes vilrr, eller metoder for å sette slike vilrr, overfor brukerne av nettet. Også endringer i slike vilrr må godkjennes. Bokstav b gjelder planlegging etter at konsesjon er gitt. Planlegging som finner sted i forbindelse med for eksempel kraftsystemutredninger og/eller konsesjonsbehandling faller utenfor reguleringsmyndighetens oppgaver.

Bokstav c innebærer at reguleringsmyndigheten skal utøve forhåndsregulering av den systemansvarliges metoder for kapasitetstildeling og flaskehalshåndtering, herunder for bruken av utenlandsforbindelser i konsesjoner etter energiloven § 4-2. I utførelsen av slik kontroll vil forordning 714/2009 og vilrr som er satt i markedsplasskonsesjon etter forskriften § 4-10 stå sentralt.

Bokstav d om utøvelsen av systemansvaret vil fange opp eventuelle forhold som ikke dekkes av oppramsingen i bokstavene a til c.

I tredje ledd er det presisert at den systemansvarlige må forhndsforelegge vilrr eller metoder for RME. Hva dette omfatter fremgår av bokstav a til d.

Til § 7-1

Bestemmelsen henviser til energiloven § 4-10 om at eier av anlegg i transmisjonsnettet skal søke om sertifisering. Bestemmelsen gjengir kravene i energiloven, som gjentas i forskriften av pedagogiske hensyn.

Etter *annet ledd* skal enhver senere transaksjon knyttet til eierskap av transmisjonsnett meldes til RME. I samsvar med elmarkedsdirektivet omfatter meldeplikten enhver transaksjon som nødvendiggjør ny vurdering etter energiloven § 4-8 eller forskrift gitt av departementet i medhold av § 4-8.

I *tredje ledd* fastsettes det når RME skal igangsette sertifiseringsprosedyre. I samsvar med elmarkedsdirektivet skal prosedyren igangsettes ved mottatt melding, på eget initiativ eller ved begrunnet forespørsel fra EFTAs overvåkingsorgan. En avgjørelse om sertifisering skal fattes innen fire måneder etter at prosedyren ble igangsatt. Dersom det ikke foreligger en avgjørelse innen fire måneder, skal vedtak om sertifisering anses gitt. Fristene er i samsvar med elmarkedsdirektivet artikkel 10 nr. 5.

I *fjerde ledd* fastsettes RMEs plikt til å melde vedtak om sertifisering av operatør for transmisjonssystem til EFTAs overvåkingsorgan, jf. direktivet artikkel 10 nr. 6, samt plikten til å gi relevant informasjon etter artikkel 10 nr. 7.

I *femte ledd* er det inntatt krav om at første gangs sertifisering skal omsøkes innen en gitt frist. Bestemmelsen supplerer kravene i energiloven. Bestemmelsen vedtas med hjemmel i § 4-10 femte ledd til gjennomføring av EØS-rettslig krav om sertifisering innen ett år fra ikrafttredelse av EØS-komiteens beslutning nr. 93/2017 av 5. mai 2017.

9 Forslag

9.1 Forskrift om nettregulering og energimarkedet

Hjemmel: Fastsatt xx.xx.xxxx av Olje- og energidepartementet med hjemmel i lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven) § 2-3 første ledd, § 4-1 femte ledd og § 10-6 første ledd, og lov 28. juni 2002 nr. 61 om felles regler for det indre marked for naturgass (naturgassloven) § 4 første ledd og § 13.

(Leserveiledning: Tekst som ikke er markert i kursiv er videreføring av tekst fra energilovforskriften.)

Kapittel 1. Innledende bestemmelser

§ 1-1 Formål

Forskriften skal legge til rette for et effektivt energimarked, der omsetning av elektrisitet og naturgass foregår på en samfunnsmessig rasjonell måte, og sikre en effektiv markedsovervåkning.

Forskriften skal bidra til å sikre at produksjon, omforming, overføring, fordeling og bruk av elektrisk energi og naturgass foregår på en samfunnsmessig rasjonell måte, og at det tas hensyn til allmenne og private interesser som blir berørt.

§ 1-2 Virkeområde

Forskriften gjelder for oppgaver og myndighet som Reguleringsmyndigheten for energi er tillagt i denne forskriften eller andre forskrifter gitt i medhold av energiloven.

Forskriften kapittel 1 og 2 gjelder for oppgaver og myndighet som Reguleringsmyndigheten for energi er tillagt etter naturgassforskriften.

Kapittel 2 Reguleringsmyndighet for energi

§ 2-1 Utpeking og organisering

Reguleringsmyndigheten for energi er reguleringsmyndighet for omsetning av elektrisk energi og naturgass etter energiloven § 2-3 og naturgassloven § 4, jf. naturgassforskriften § [xx].

Reguleringsmyndigheten for energi skal være organisert som en egen, uavhengig enhet innenfor Norges vassdrags- og energidirektorat.

Vassdrags- og energidirektøren kan ikke omdisponere tildelte budsjettmidler mellom Reguleringsmyndigheten for energi og andre deler av Norges vassdrags- og energidirektorat.

Reguleringsmyndigheten for energi er administrativt underlagt Olje- og energidepartementet, men kan ikke instrueres i det enkelte tilfellet om utøvelsen av oppgaver og tillagt myndighet eller disponeringen av tildelte budsjettmidler.

Ansatte kan ikke samtidig utføre arbeid i Reguleringsmyndigheten for energi og andre deler av Norges vassdrags- og energidirektorat, eller arbeid i en annen virksomhet, dersom dette er egnet til å svekke tilliten til den ansattes upartiskhet og uavhengighet.

§ 2-2 Saksbehandling

Søknader m.m. etter denne forskriften skal sendes til Reguleringsmyndigheten for energi. En søknad skal inneholde tilstrekkelig med opplysninger for å vurdere om det bør fattes vedtak og hvilke vilkår som eventuelt skal settes.

Tildelinger av konsesjon skal skje på grunnlag av objektive, transparente og ikke-diskriminerende kriterier.

Enkeltvedtak som Reguleringsmyndigheten for energi fatter i medhold av energiloven, naturgassloven og offentleglova, kan påklages til Energiklagenemnda.

§ 2-3 Rapportering

RME skal utarbeide en årlig rapport til Olje- og energidepartementet, byrået for samarbeid mellom energireguleringsmyndigheter og EFTAs overvåkingsorgan om sin virksomhet. Departementet kan fastsette nærmere krav til hva rapporten skal omfatte.

Olje- og energidepartementet kan kreve at Reguleringsmyndigheten for energi redegjør for ethvert forhold innenfor sitt eget ansvarsområde.

§ 2-4 Samarbeid og vedtak til gjennomføring

Reguleringsmyndigheten for energi skal samarbeide med andre norske myndigheter om utførelsen av tillagte oppgaver og samarbeide med andre lands reguleringsmyndigheter og internasjonale organisasjoner i samsvar med Norges EØS-rettslige forpliktelser.

Reguleringsmyndigheten for energi skal treffe vedtak til gjennomføring av bindende beslutninger truffet av EFTAs overvåkingsorgan i henhold til EØS-komiteens beslutning nr. 93/2017 om endring av EØS-avtalen vedlegg IV.

Kapittel 3. Leverings- og tilknytningsplikt

§ 3-1 Områdekonsesjonærens leveringsplikt

Områdekonsesjonæren skal etter energiloven § 3-3 levere elektrisk energi til alle kunder innenfor det geografiske området konsesjonen gjelder for, tilknytte nye anlegg for uttak av elektrisk energi og om nødvendig investere i nettanlegg. Reguleringsmyndigheten for energi kan gi dispensasjon fra disse pliktene når særlige grunner tilsier det.

Konsesjonæren skal gjøre nødvendige tiltak for å kunne gjennomføre tilknytning av nye uttakskunder og håndtere forbruksøkninger hos eksisterende kunder.

Konsesjonærer skal forelegge for Reguleringsmyndigheten for energi et utkast til vilkår eller metoder for tilknytning til og bruk av nettet til forhåndsgodkjenning. Forhåndsgodkjenning er ikke nødvendig dersom konsesjonæren anvender vilkår som er godkjent og publisert av Reguleringsmyndigheten for energi.

Reguleringsmyndigheten for energi skal ved enkeltvedtak jf. energiloven § 3-3 fjerde ledd, fastsette eller godkjenne vilkår for leveringsplikt eller metoder for å fastsette slike vilkår.

§ 3-2 Anleggskonsesjonærens plikt til å tilknytte uttakskunder

Tilknytningsplikten etter energiloven § 3-4 gjelder for den som har konsesjon for nettanlegg hvor nye uttakskunder mest rasjonelt kan tilknyttes, eller en forbruksøkning kan gjennomføres. Hvis tilknytningen medfører behov for investeringer i overliggende nettanlegg, gjelder tilknytningsplikten tilsvarende for konsesjonærer for slikt nett.

Tilknytningsplikten gjelder nødvendig nettkapasitet som sikrer at det er driftsmessig forsvarlig å koble til nye uttakskunder eller tillate forbruksøkningen.

Tilknytningsplikten omfatter om nødvendig en plikt til å planlegge, søke konsesjon for og investere i nye nettanlegg uten ugrunnet opphold. Konsesjonæren plikter å legge frem en forsvarlig og veiledende tidsplan for nettilknytningen. Departementet kan i

ekstraordinære tilfeller gi dispensasjon jf. energiloven § 3-4 annet ledd, fra tilknytnings- og investeringsplikten for uttakskunder.

Konsesjonærer skal forelegge for Reguleringsmyndigheten for energi et utkast til vilkår og metoder for tilknytning til og bruk av nettet til forhåndsgodkjenning. Forhåndsgodkjenning er ikke nødvendig dersom konsesjonæren anvender vilkår og betingelser som er godkjent og publisert av Reguleringsmyndigheten for energi.

Reguleringsmyndigheten for energi skal ved enkeltvedtak jf. energiloven § 3-4 tredje ledd, fastsette eller godkjenne vilkår for tilknytning av anlegg eller metoder for å fastsette slike vilkår.

§ 3-3 Plikt til å tilknytte anlegg for produksjon av elektrisk energi

Tilknytningsplikten etter energiloven § 3-4 a gjelder for den som etter loven kapittel 3 har konsesjon for nettanlegg hvor produksjonsanlegget mest rasjonelt kan tilknyttes, eller en produksjonsøkning kan gjennomføres. Hvis tilknytningen av produsent medfører behov for investeringer i overliggende nettanlegg, gjelder tilknytningsplikten tilsvarende for konsesjonærer for slikt nett.

Tilknytningsplikten gjelder nødvendig nettkapasitet som sikrer at det er driftsmessig forsvarlig å koble til nye kunder eller tillate produksjonsøkningen.

Et nettselskap og en produsent kan inngå en avtale om tilknytning med vilkår om produksjonsbegrensning.

Tilknytningsplikten omfatter om nødvendig en plikt til å planlegge, søke konsesjon for og investere i nye nettanlegg uten ugrunnet opphold. Konsesjonæren plikter å legge frem en forsvarlig og veiledende tidsplan for nettilknytningen eller produksjonsøkningen. Norges vassdrags- og energidirektorat kan gi dispensasjon fra tilknytnings- og investeringsplikten for produksjon etter energiloven § 3-4 a annet ledd dersom tiltaket ikke er samfunnmessig rasjonelt.

Konsesjonærer skal forelegge for Reguleringsmyndigheten for energi utkast til vilkår og metoder for tilknytning til og bruk av nettet til forhåndsgodkjenning. Forhåndsgodkjenning er ikke nødvendig dersom konsesjonæren anvender vilkår og betingelser som er godkjent og publisert av Reguleringsmyndigheten for energi.

Reguleringsmyndigheten for energi skal ved enkeltvedtak jf. energiloven § 3-4 a tredje ledd, fastsette eller godkjenne vilkår for tilknytning av anlegg eller metoder for å fastsette slike vilkår.

Kapittel 4. Omsetning av elektrisk energi

§ 4-1 Formålet med omsetningskonsesjon

Konsesjonsordningen for omsetning av elektrisk energi har som formål å sikre en samfunnmessig rasjonell kraftomsetning og nettvirksomhet gjennom å legge til rette for et effektivt kraftmarked og en effektiv drift, utnyttelse og utvikling av elektrisitetsnettet. Det skal tas hensyn til allmenne og private interesser som blir berørt.

§ 4-2 Virkeområdet for omsetningskonsesjon

Konsesjonsordningen omfatter alle former for leveranse av elektrisk energi. *Reguleringsmyndigheten for energi* avgjør i tvilstilfeller om *det foreligger* konsesjonsplikt.

Enheter som omsetter elektrisk energi, eller som kan stå i en eller annen form for monopolsituasjon, må ha omsetningskonsesjon *fra Reguleringsmyndigheten for energi*. Dette gjelder blant annet enheter som eier eller driver fordelings- eller overføringsnett.

Enheter hvor den konsesjonspliktige virksomhet er av begrenset omfang, kan meddeles konsesjon på forenklete vilkår.

Unntatt fra konsesjonsplikt er

- a) gårds- og grendeverk som ikke har høyspenningsanlegg
- b) videreformidling av elektrisk energi i forbindelse med utleie eller administrasjon av hele eller deler av bygninger eller anlegg til bolig eller næringsvirksomhet
- c) kommuner og fylkeskommuner for den del av virksomheten som består av uttak av konsesjonskraft og videresalg av slik kraft til energiverk, og andre der kommunen eller fylkeskommunen har eierandeler, alt innenfor de rammene som fremgår av vassdragsreguleringsloven og vannfallrettighetsloven

Det kreves heller ikke konsesjon der dette må anses åpenbart unødvendig.

§ 4-3 Innholdet i søknader om omsetningskonsesjon

Søknader om konsesjon for omsetning av elektrisk energi skal sendes *Reguleringsmyndigheten for energi* og gi dokumenterte opplysninger om

- a) søkerens navn og virksomhet
- b) søkerens organisasjon og eierforhold
- c) siste års regnskap og årsberetning, eller for nye selskaper vedtekter, åpningsbalanse og budsjett, i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk.

§ 4-4 Intern organisering og regnskap

Konsesjonæren plikter å føre regnskap i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk. Virksomheten skal deles opp i selvstendige virksomhetsområder med separate budsjetter og regnskaper (resultatoppstilling og balanse), og det skal gis separat regnskapsinformasjon om virksomhetsområdene. Regnskapene skal innleveres til *Reguleringsmyndigheten for energi* i samsvar med bestemmelsene i regnskapsloven om innlevering til sentralt regnskapsregister.

Direkte og indirekte interne overføringer av økonomiske midler mellom monopolvirksomhet og annen virksomhet som konsesjonæren driver, skal fremgå av regnskapene.

§ 4-5 Inntekter ved salg av netjtjenester

Reguleringsmyndigheten for energi fastsetter ved enkeltvedtak årlige inntektsrammer for den enkelte konsesjonæren. Inntekten skal over tid dekke kostnadene ved drift og avskrivning av nettet, samt gi en rimelig avkastning på investert kapital gitt effektiv drift, utnyttelse og utvikling av nettet.

Reguleringsmyndigheten for energi gir forskrift etter § 8-5 om hovedprinsippene for beregningen av inntektsrammen. Disse skal revurderes periodevis, og hver periode skal være minimum 5 år. Konsesjonæren skal sikres en minimumsavkastning, men den oppnådde avkastningen skal ikke være urimelig høy.

§ 4-6 Markedsadgang og tariff

Konsesjonærene skal sørge for markedsadgang for alle som etterspør nettjenester til ikke-diskriminerende og objektive punkttariffer og vilkår. Med punkttariffer forstås tariffen som er referert til kundens tilknytningspunkt til nettet, og som er uavhengig av avtaler om kjøp eller salg av kraft.

Konsesjonærene fastsetter tariffene. Dette omfatter alle priser og annen økonomisk godtgjørelse som konsesjonæren fastsetter for tilknytning til og bruk av elektriske nettanlegg. Tariffene skal utformes slik at de i størst mulig grad gir signaler om effektiv utnyttelse og effektiv utvikling av nettet. Tariffene kan differensieres etter objektive og kontrollerbare kriterier basert på relevante nettforhold.

§ 4-7 Andre vilkår for omsetningskonsesjon

Det skal være en samfunnsøkonomisk riktig fordeling av felleskostnader ved etablering og drift av nettanlegg som også benyttes til annen virksomhet enn overføring av elektrisk energi.

Nettselskaper skal opptre nøytralt og ikke-diskriminerende og har taushetsplikt om opplysninger som mottas i forbindelse med virksomheten, og som omfattes av forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 2.

Konsesjonærer skal på eget tiltak informere om tariffen og vilkår for bruk av nettet og plikter på forespørsel å gi kunder informasjon om beregning av tariffen og vilkår som er aktuelle for kunden.

Norges- vassdrags og energidirektorat kan ved enkeltvedtak fastsette hvilke anlegg som inngår i *transmisjonsnettet*, og hvilke som inngår i regionalnettet.

Departementet kan fastsette krav til tariffmessig samordning av nett og nettområder, oppdeling av nett og nettjenester, nærmere vilkår for hvilke anlegg som skal omfattes, samt utpeke hvem som får ansvaret for å administrere slike ordninger.

Reguleringsmyndigheten for energi kan fastsette ytterligere vilkår etter energiloven § 4-1 tredje ledd dersom det finnes påkrevet av hensyn til allmenne interesser, og i særlige tilfeller gi dispensasjon fra vilkår i omsetningskonsesjoner.

§ 4-8 Måling, avregning og fakturering

Måling, avregning og fakturering skal utføres i samsvar med forskrift om måling, avregning, fakturering av nettjenester og elektrisk energi, nettselskapenes nøytralitet mv. på en måte som sikrer en enkel markedsadgang og legger til rette for en effektiv

kraftomsetning. Dette gjelder blant annet regulerkraftavregning, leverandørskifte, måling, avregning og fakturering av netttjenester og elektrisk energi, og felles fakturering av netttjenester og elektrisk energi.

Fakturering gjennomføres på en måte som bidrar til at sluttbruker bevisstgjøres sitt forbruk av elektrisk energi.

Reguleringsmyndigheten for energi skal ved enkeltvedtak utpeke en avregningsansvarlig, og kan fastsette nærmere vilkår overfor denne, jf. energiloven § 4-3 annet ledd.

§ 4-9 Markedsplasskonsesjon

Det kreves konsesjon fra Reguleringsmyndigheten for energi for å forestå organisering eller drift av en markedsplass for omsetning av elektrisk energi for fysisk levering. En slik konsesjon har som formål å bidra til effektiv prisdannelse i kraftmarkedet gjennom å legge til rette for effektive, hensiktsmessige og tillitvekkende handelssystemer og handelsregler. Det skal tas hensyn til allmenne og private interesser som blir berørt. Ved tvil om det foreligger konsesjonsplikt, treffes avgjørelsen av Reguleringsmyndigheten for energi.

Reguleringsmyndigheten for energi skal ved enkeltvedtak fastsette eller godkjenne vilkår for handel på markedsplasser som nevnt i første ledd eller metoder for å fastsette slike vilkår.

§ 4-10 Vilkår for markedsplasskonsesjon

Konsesjonær for markedsplass for omsetning av elektrisk energi skal

- a) i størst mulig grad bidra til en effektiv prisdannelse og en hensiktsmessig kraftflyt
 - b) opptre nøytralt og ikke-diskriminerende, noe som omfatter å sikre aktørene nøytral og effektiv tilgang på informasjon som har betydning for prisdannelsen
 - c) utforme en hensiktsmessig infrastruktur, handelsregler, aktøravtaler og systemer for sikkerhetsstillelse og oppgjør som sikrer tillit og forutberegnelighet for aktørene
 - d) sørge for at markedsplassen bidrar til en effektiv utøvelse av systemansvaret
- Konsesjonærens inntekter ved organisering og drift av en markedsplass skal dekke kostnadene og gi en rimelig avkastning ved effektiv drift.*

Konsesjonærer skal gi myndighetene relevant informasjon.

Reguleringsmyndigheten for energi kan fastsette ytterligere vilkår i konsesjonen dersom det finnes påkrevet av allmenne hensyn.

§ 4-11 Utenlandsforbindelser

Når departementet har gitt konsesjon etter energiloven § 4-2, skal Reguleringsmyndigheten for energi, innenfor rammen av konsesjonsvilkårene, ved enkeltvedtak fastsette eller godkjenne vilkår for tilgang til forbindelsen, eller metoder for å fastsette slike vilkår.

§ 4-12 *Konsesjonens varighet og saksbehandling*

Konsesjoner for omsetning av elektrisk energi og markedsplasskonsesjon kan gis med varighet inntil 10 år.

For søknader om markedsplasskonsesjon etter energiloven § 4-5 skal saksbehandlingsfristen som nevnt i tjenesteloven § 11 første ledd første punktum være 18 måneder. Tjenesteloven § 11 annet ledd om at tillatelse anses gitt når saksbehandlingsfristen er utløpt, gjelder ikke for søknader om markedsplasskonsesjon.

Konsesjonen kan ikke overdras.

§ 4-13 *Uenighet*

Uenighet om vilkår for tilknytning *til* og bruk av nettet kan bringes inn til *RME*, som skal fatte vedtak i saken innen to måneder etter at klagen kom fram. Fristen kan forlenges med to måneder hvis *Reguleringsmyndigheten for energi* ønsker ytterligere opplysninger, og kan etter samtykke fra klageren forlenges ytterligere. Fristen kan også forlenges hvis uenigheten gjelder tariffering av nye større produksjonsanlegg.

Kapittel 5. Bestemmelser om markedsadferd og transparens i kraftmarkedet

§ 5-1 *Definisjoner*

I dette kapittelet forstås med:

Engrosenergiprodukt: Engroskontrakter for fysisk levering av elektrisk energi, samt kontrakter til sluttbrukere med en forbrukskapasitet på minst 600 GWh årlig. Med kontrakter forstås også ordre og transaksjoner. Avståelse, mottak samt konsesjonskraftberettigedes disponering av konsesjonskraft er ikke et engrosenergiprodukt etter denne bestemmelsen, med mindre det handles på organisert markedsplass.

Engrosenergimarked: Ethvert marked hvor engrosenergiprodukter handles.

Markedsaktør: Person, inkludert systemansvarlig nettselskap, som forestår produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling eller bruk av energi, og som inngår en eller flere kontrakter knyttet til et engrosenergiprodukt i ett eller flere engrosenergimarkeder.

Innsideinformasjon: Presis informasjon som direkte eller indirekte vedrører ett eller flere engrosenergiprodukter, som ikke er offentliggjort, og som det er sannsynlig at kan påvirke prisen på et engrosenergiprodukt merkbart dersom den blir offentliggjort.

Informasjon i fjerde ledd:

- a) opplysninger om kapasiteten og anvendelsen av anlegg for produksjon, forbruk eller overføring av energi, herunder planlagte eller uforutsette utfall,
- b) opplysninger som skal offentliggjøres i henhold til lov, forskrift, øvrige markedsregler eller relevant handelspraksis, dersom disse sannsynligvis vil påvirke prisene på engrosenergiprodukter merkbart, eller

- c) andre opplysninger som en markedsaktør sannsynligvis ville benytte som en del av grunnlaget for sin beslutning om å inngå i en transaksjon eller inngi en handelsordre for et engrosenergiprodukt.

Presis informasjon i fjerde ledd: opplysninger som indikerer at en eller flere omstendigheter eller begivenheter har inntruffet, eller med rimelighet kan ventes å inntreffe. Opplysningene må være tilstrekkelig spesifikke til å trekke slutning om mulig påvirkning av disse omstendighetene eller begivenhetene på prisen på et engrosenergiprodukt.

Markedsmanipulasjon:

- a) inngåelse av transaksjon eller inngivelse av handelsordre for et engrosenergiprodukt som gir eller er egnet til å gi uriktige eller villedende signaler om tilbud, etterspørsel eller pris på et engrosenergiprodukt,
- b) inngåelse av transaksjon eller inngivelse av handelsordre for et engrosenergiprodukt hvor én eller flere personer i fellesskap sikrer eller forsøker å sikre at prisen ligger på et kunstig nivå. Dette gjelder ikke dersom den som har inngått transaksjonen eller inngitt handelsordren kan påvise at begrunnelsen er legitim, og at transaksjonen eller handelsordren er i overensstemmelse med akseptert markedspraksis på det gjeldende engrosenergimarkedet,
- c) inngåelse av transaksjon eller inngivelse av handelsordre for et engrosenergiprodukt hvor det benyttes eller forsøkes benyttet villedende adferd eller andre former for opptreden eller unnlattelse, som gir eller er egnet til å gi uriktige eller villedende signaler vedrørende tilbud, etterspørsel, eller pris på et engrosenergiprodukt, eller
- d) spredning av opplysninger gjennom media, internett eller på annen måte, når opplysningene gir eller er egnet til å gi uriktige eller villedende signaler om tilbud, etterspørsel eller pris på et engrosenergiprodukt. Det samme gjelder spredning av rykter eller villedende nyheter som vedkommende visste eller burde ha visst var uriktige eller villedende.

Forsøk på markedsmanipulasjon:

- a) inngåelse av transaksjon, inngivelse av handelsordre eller annen handling vedrørende et engrosenergiprodukt med hensikt å gi uriktige eller villedende signaler om tilbud, etterspørsel eller pris på et engrosenergiprodukt,
- b) inngåelse av transaksjon, inngivelse av handelsordre eller annen handling med hensikt å sikre at prisen på et engrosenergiprodukt ligger på et kunstig nivå. Dette gjelder ikke dersom den som har inngått transaksjonen eller inngitt handelsordren kan påvise at begrunnelsen er legitim, og at transaksjonen eller handelsordren er i overensstemmelse med akseptert markedspraksis på det gjeldende engrosenergimarkedet,
- c) villedende adferd eller andre former for opptreden som gir eller er egnet til å gi uriktige eller villedende signaler om tilbud, etterspørsel eller pris på et engrosenergiprodukt, eller
- d) spredning av opplysninger gjennom media, internett eller på annen måte, når opplysningene gir eller er egnet til å gi uriktige eller villedende signaler om tilbud, etterspørsel eller pris på et engrosenergiprodukt.

§ 5-2 Forbud mot innsidehandel

For personer som forestår produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling eller bruk av energi og har innsideinformasjon om et engrosenergiprodukt, er det forbudt

- a) å benytte slik informasjon, direkte eller indirekte, ved å erverve eller selge, eller forsøke å erverve eller selge, et engrosenergiprodukt, for egen eller tredjemanns regning,
- b) å formidle slik informasjon til andre, med mindre det skjer som ledd i personens stilling, virksomhet eller funksjon, eller
- c) å anbefale eller tilskynde andre til å erverve eller selge et engrosenergiprodukt på grunnlag av slik informasjon.

Forbudet i første ledd gjelder ikke for

- a) transaksjoner for å oppfylle en forpliktelse til erverv eller salg av et engrosenergiprodukt basert på inngått avtale eller inngitt handelsordre før personen kom i besittelse av innsideinformasjon,
- b) transaksjon som inngås av kraftprodusenter som utelukkende har til formål å dekke et umiddelbart fysisk tap som følge av uforutsett utfall, dersom markedsaktøren ellers ikke kan overholde eksisterende kontraktmessige forpliktelser, eller etter avtale med eller instruks fra transmisjonssystemoperatør for å sikre sikker drift av systemet. I slike situasjoner skal produsenten rapportere relevante opplysninger om transaksjonene til *Reguleringsmyndigheten for energi*. Denne rapporteringsplikten begrenser ikke plikten til å publisere innsideinformasjon i § 5-3 første ledd.
- c) markedsaktør som opererer i overensstemmelse med bestemmelser for nødsituasjoner og nasjonale myndigheter har grepet inn for å sikre forsyningen av energi i tilfeller hvor markedsmekanismene er satt ut av spill.

Når en juridisk person har innsideinformasjon om et engrosenergiprodukt, gjelder forbudet i første ledd også fysiske personer som tar del i avgjørelsen om å gjennomføre transaksjonen for den juridiske personens regning.

§ 5-3 Offentliggjøring av innsideinformasjon

Markedsaktører skal effektivt og uten ugrunnet opphold offentliggjøre innsideinformasjon som de har om virksomhet eller anlegg som markedsaktøren selv, dens morselskap eller tilknyttet selskap

- a) helt eller delvis eier,
- b) helt eller delvis har driftsansvar for, eller
- c) kontrollerer.

Slik offentliggjøring omfatter opplysninger om kapasitet og anvendelse av anlegg for produksjon, forbruk eller transmisjon av energi, herunder planlagte eller uforutsette utfall for disse anleggene.

En markedsaktør kan på eget ansvar unntaksvis utsette offentliggjøring av innsideinformasjon for ikke å skade egne legitime interesser. Dette gjelder kun hvor utsettelsen ikke kan villede offentligheten, dersom informasjonen behandles fortrolig, og

markedsaktøren ikke treffer beslutning om handel med engrosenergiprodukter på grunnlag av informasjonen. Markedsaktøren skal oversende den aktuelle informasjonen samt en begrunnelse for utsettelsen av offentliggjøringen til *Reguleringsmyndigheten for energi* uten ugrunnet opphold.

Når en markedsaktør eller person som er ansatt av eller handler på vegne av denne, meddeler innsideinformasjon om et engrosenergiprodukt til andre som et normalt ledd i utøvelsen av personens stilling, profesjon eller funksjon, skal markedsaktøren eller personen sikre samtidig, fullstendig og effektiv offentliggjøring av informasjonen. Dersom meddelelse skjer utilsiktet, skal markedsaktøren snarest mulig sikre fullstendig og effektiv offentliggjøring av informasjonen. Dette gjelder ikke i tilfeller hvor personen som mottar innsideinformasjonen har taushetsplikt etter lov, administrativ bestemmelse, vedtekt eller avtale.

Første og annet ledd begrenser ikke markedsaktørers rett til å utsette offentliggjøring av sensitive opplysninger av betydning for beskyttelse av kritisk infrastruktur, som fastsatt i artikkel 2 bokstav d) i rådsdirektiv 2008/114/EF om beskyttelse av europeisk kritisk infrastruktur som gjennomført i lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Siviltforsvaret, hvis opplysningene er klassifisert som unntatt offentlighet i Norge.

Informasjon som offentliggjøres etter denne *paragrafen*, skal som et minstekrav publiseres på en allment kjent plattform, dersom slik eksisterer, og gir den aktuelle markedsaktøren tilgang til bruk av tjenesten.

§ 5-4 *Forbud mot markedsmanipulasjon*

Enhver deltagelse eller forsøk på deltagelse i markedsmanipulasjon på engrosenergimarkeder er forbudt.

§ 5-5 *Krav til rutiner for å avdekke brudd på §§ 5-2 og 5-4*

En fysisk eller juridisk person som gjennom sin profesjonelle virksomhet tilrettelegger for eller organiserer transaksjoner med engrosenergiprodukter, skal melde fra til *Reguleringsmyndigheten for energi* uten ugrunnet opphold ved begrunnet mistanke om at en transaksjon innebærer brudd på forbud mot innsidehandel i § 5-2 eller forbud mot markedsmanipulasjon i § 5-4.

Personer som nevnt i første ledd skal etablere og opprettholde effektive ordninger og rutiner for å avdekke brudd på §§ 5-2 og 5-4.

§ 5-6 *Krav til systemansvarlig om deling av data til Reguleringsmyndigheten for energi*

Systemansvarlig skal tilrettelegge for deling av data fra regulerkraftmarkedet til *Reguleringsmyndigheten for energi* som oppdateres løpende. *Reguleringsmyndigheten for energi* kan stille krav til systemansvarlig om løpende deling av annen data som er nødvendig for å føre tilsyn med markedet, og som systemansvarlig innehar. Systemansvarlig og *Reguleringsmyndigheten for energi* skal iverksette nødvendige tiltak for å ivareta datasikkerheten.

§ 5-7 *Krav til markedsplass om deling av data til Reguleringsmyndigheten for energi*

Reguleringsmyndigheten for energi kan kreve at konsesjonær for organisert markedsplass for handel med elektrisk energi for fysisk levering, skal dele informasjon om ordre og transaksjoner som gjennomføres på markedsplassen. *Konsesjonæren* og *Reguleringsmyndigheten for energi* skal iverksette nødvendige tiltak for å ivareta datasikkerheten.

Kapittel 6. Systemansvar og tilsyn

§ 6-1 *Systemansvar*

Systemansvaret skal utøves på en samfunnsmessig rasjonell måte. Den systemansvarlige skal sørge for at det til enhver tid er momentan balanse mellom den samlede produksjonen og den samlede bruken av kraft, hensett til kraftutvekslingen med tilknyttede utenlandske systemer. Det skal legges til rette for en tilfredsstillende leveringskvalitet i alle deler av landet.

Den systemansvarlige skal

- a) samordne disposisjonene til alle som eier eller helt eller delvis driver produksjon eller nett, omsettere, sluttbrukere og organisert markedsplass etter energiloven § 4-5, for å sikre momentan balanse
- b) være nøytral og uavhengig overfor aktørene i kraftmarkedet
- c) i størst mulig grad benytte virkemidler som er basert på markedsprinsipper, blant annet drive og utvikle et regulerkraftmarked
- d) overvåke utviklingen av kraftsystemet og holde myndighetene løpende orientert om utviklingen i effekt- og energibalansen
- e) bidra til at overføringsnettene bygges ut på en samfunnsmessig rasjonell måte.

I forbindelse med vanskelige driftssituasjoner kan den systemansvarlige rekvirere effekttilgang ved å kreve at all tilgjengelig regulerytelse innenfor produksjon og forbruk skal anmeldes i regulerkraftmarkedet. I helt spesielle driftssituasjoner kan den systemansvarlige foreta en kortvarig tvangskobling av forbruket for å opprettholde balansen. Den systemansvarlige kan bli ilagt en kostnad for en slik tvangskobling.

De som omfattes av et vedtak fattet av den systemansvarlige under *utøvelsen av systemansvaret*, plikter å rette seg etter vedtaket.

§ 6-2 *Tilsyn med den systemansvarlige*

Reguleringsmyndigheten for energi skal føre tilsyn med at bestemmelsene i forskrift om systemansvaret i kraftsystemet overholdes.

Reguleringsmyndigheten for energi skal ved enkeltvedtak fastsette eller godkjenne den systemansvarliges vilkår, eller metoden for å fastsette slike vilkår, om

- a) system- og balansetjenester

- b) planlegging, idriftsettelse eller tilknytning av anlegg i kraftsystemet, som bruk av standardvilkår
- c) den systemansvarliges kapasitetstildeling og håndtering av flaskehals i overføringsnett, blant annet for utenlandsforbindelser etter energiloven § 4-2
- d) utøvelsen av systemansvaret,

Den systemansvarlige skal forelegge forslag til vilkår eller metoder for Reguleringsmyndigheten for energi til godkjenning før de gjøres gjeldende.

§ 6-3 Tilsyn med leveringskvalitet

Reguleringsmyndigheten for energi skal føre tilsyn med at bestemmelsene i forskrift om leveringskvalitet i kraftsystemet overholdes.

Den som leverer elektrisk energi, plikter å informere tilknyttede aktører om hvilken leveringskvalitet som kan påregnes, slik dette fremgår av forskrift om leveringskvalitet i kraftsystemet. Det kan inngås private avtaler om en annen leveringskvalitet.

Kapittel 7. Transmisjon av elektrisitet

§ 7-1 Sertifisering som transmisjonssystemoperatør (TSO)

Eier av anlegg i et transmisjonsnett skal søke Reguleringsmyndigheten for energi om sertifisering som operatør av et transmisjonssystem, jf. energiloven § 4-10.

Reguleringsmyndigheten for energi skal kontrollere at kravene etter energiloven § 4-8 er oppfylt.

Eier av anlegg i et transmisjonsnett skal melde fra til Reguleringsmyndigheten for energi om enhver planlagt transaksjon som nødvendiggjør en vurdering av kravene som følger av energiloven § 4-8.

Reguleringsmyndigheten for energi skal igangsette prosedyren for sertifisering når den mottar en melding som tilsier dette, på eget initiativ eller ved en begrunnet forespørsel fra EFTAs overvåkingsorgan. En avgjørelse skal fattes innen fire måneder etter at prosedyren ble igangsatt. Dersom det ikke foreligger en avgjørelse innen fire måneder, skal et vedtak om sertifisering anses gitt.

Reguleringsmyndigheten for energi skal uten ugrunnet opphold underrette EFTAs overvåkingsorgan om vedtak om sertifisering eller stilltiende godkjennelser etter tredje ledd annet punktum, og på forespørsel oversende relevant informasjon knyttet til sertifiseringen.

Første gangs sertifisering skal omsøkes innen ett år fra ikrafttreddelsen av EØS-komiteens beslutning nr. 93/2017 av 5. mai 2017.

§ 7-2 Unntak for nye utenlandsforbindelser

En søknad om unntak fra kravene til eier og operatør av transmisjonssystem etter bestemmelsene i EØS-avtalen vedlegg IV nr. 20 (forordning 714/2009) artikkel 17 skal sendes til Reguleringsmyndigheten for energi, som av eget tiltak skal sende en kopi av

søknaden til EFTAs overvåkingsorgan og byrået for samarbeid mellom energireguleringsmyndigheter.

Reguleringsmyndigheten for energi skal i rimelig tid etter at søknaden er mottatt gi en uttalelse til Olje- og energidepartementet før departementet fatter vedtak i saken.

Kapittel 8. Øvrige bestemmelser

§ 8-1 Kontroll

Reguleringsmyndigheten for energi kan gi nødvendige pålegg for gjennomføringen av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne forskriften. Reguleringsmyndigheten for energi fører kontroll med at bestemmelser gitt i eller i medhold av denne forskriften blir overholdt.

Enhver plikter uten hinder av taushetsplikt å gi Reguleringsmyndigheten for energi nødvendige opplysninger for utøvelse av myndighet etter denne forskriften.

Reguleringsmyndigheten for energi kan uten hinder av taushetsplikt gi andre norske myndigheter opplysninger når det er nødvendig for å fremme norsk regulering av og en effektiv kontroll med energimarkedet. For å oppfylle Norges avtaleforpliktelser overfor annen stat kan Reguleringsmyndigheten for energi uten hinder av taushetsplikt gi energimyndighetene i andre stater som er part i EØS-avtalen, byrået for samarbeid mellom energireguleringsmyndigheter eller EFTAs overvåkingsorgan opplysninger som er nødvendige for å fremme håndhevelsen av norsk, EØS-rettslig, eller vedkommende stats regulering av energimarkedet.

Ved utlevering av taushetsbelagte opplysninger etter tredje ledd annet punktum skal det stilles som vilkår at opplysningene undergis taushetsplikt hos mottakeren. Opplysningene kan bare formidles videre med samtykke fra det organet som utleverte dem, og bare for det formålet som samtykket omfatter. Ved videreformidling av taushetsbelagte opplysninger skal den opplysningene gjelder, underrettes dersom opplysningene opprinnelig ble innhentet fra vedkommende. Dette gjelder ikke dersom en slik underretning vil motvirke formålet med tiltakene videreformidlingen av opplysningene skal ivareta, eller medføre fare for at tiltakene ikke kan gjennomføres.

§ 8-2 Tvangsmulkt

Reguleringsmyndigheten for energi kan ilegge tvangsmulkt ved overtredelse av enkeltvedtak etter § 3-1 fjerde ledd, § 3-2 femte ledd, § 3-3 sjette ledd, § 4-4, § 4-5, § 4-6, § 4-7, § 4-8, § 4-9 annet ledd, § 4-10, § 4-11, § 6-2 annet ledd og pålegg som nevnt i § 8-1 første ledd.

§ 8-3 Overtredelsesgebyr

Reguleringsmyndigheten for energi kan ilegge overtredelsesgebyr til den som forsettlig eller uaktsomt overtrer eller medvirker til overtredelse av § 3-1, § 3-2, § 3-3, §

4-2 annet ledd, § 4-4, § 4-6, § 4-7 første, annet og tredje ledd, § 4-8, § 4-9 første ledd første punktum og enkeltvedtak fastsatt etter annet ledd, § 4-10, § 4-11, § 5-2 første ledd, § 5-3, § 5-4, § 5-5, enkeltvedtak fastsatt etter § 6-2 annet ledd, § 7-1 første, annet og femte ledd, § 8-1 første og annet ledd, samt pålegg gitt i medhold av disse bestemmelsene når det i pålegget er særskilt bestemt at overtredelse kan medføre overtredelsesgebyr, jf. energiloven § 10-7 annet ledd.

§ 8-4 Straff

Den som overtrer § 3-1, § 3-2, § 3-3, § 4-2 annet ledd, § 4-4, § 4-6, § 4-7 første, annet og tredje ledd, § 4-8, § 4-9 første ledd første punktum og annet ledd, § 4-10, § 4-11, § 5-2 første ledd, § 5-3, § 5-4, § 5-5, § 7-1 første, annet og femte ledd, § 8-1 første og annet ledd, straffes med bøter eller fengsel i inntil 1 år eller begge deler.

Den som uaktsomt overtrer bestemmelse som nevnt i første ledd, straffes med bøter eller fengsel i inntil tre måneder eller begge deler.

§ 8-5 Forskrift

Reguleringsmyndigheten for energi kan gi forskrift om metoder for beregning av nettselskapenes tillatte og faktiske inntekter og håndtering av avvik mellom disse.

Forskriften skal ha bestemmelser for nettselskaper om

- a) beregning av tillatte og faktiske inntekter ved salg av nettjenester, blant annet om fastsettelse av årlig inntektsramme, kostnader som kan dekkes inn som tillegg til den årlig inntektsrammen, og fradrag i inntektsrammen for avbruddskostnader*
- b) håndtering av avvik mellom tillatt og faktisk inntekt, blant annet om Reguleringsmyndigheten for energis enkeltvedtak om fastsettelse av mer- eller mindreinntekt og mer- eller mindreavkastning*
- c) fordeling av tillatt inntekt for eget nett på ulike nettnivåer basert på objektive og ikke-diskriminerende kriterier.*

§ 8-6 Vurdering av reglene om anleggsbidrag

Innen 30. juni 2013 og deretter innen 30. juni hvert annet år, skal Reguleringsmyndigheten for energi vurdere hvorvidt gjeldende regler om anleggsbidrag fra produsenter av fornybar energi er i samsvar med Norges EØS-rettslige forpliktelser. Resultatet av vurderingen skal meddeles departementet.

§ 8-7 Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft ...

9.2 Endring i forskrifter til energiloven

Forskrift om endringer i energilovforskriften, forskrift om kraftomsetning og netjtjenester, forskrift om kontroll av nettvirksomhet, forskrift om systemansvaret i kraftsystemet, forskrift om leveringskvalitet i kraftsystemet, forskrift om rapporteringsplikt for kraftleveringsavtaler, forskrift om energitredninger og forskrift om planlegging og gjennomføring av rekvisisjon av kraft og tvangsmessige leveringsinnskrenkninger ved kraftrasjonering

(Fastsatt av Olje- og energidepartementet xx.xx.xxxx med hjemmel i lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven) § 10-6.)

I

I forskrift 7. desember 1990 nr. 959 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. gjøres følgende endringer:

§ 1-2 skal lyde:

§ 1-2 *Formål*

Forskriften skal sikre at produksjon, omforming, *overføring, fordeling* og bruk av energi foregår på en samfunnsmessig rasjonell måte, herunder skal det tas hensyn til allmenne og private interesser som blir berørt.

Forskriften skal bidra til å sikre at omsetning av elektrisk energi foregår på en samfunnsmessig rasjonell måte.

§ 3-4 skal lyde:

§ 3-4 *Tilknytningsplikt for produksjonsanlegg*

Ved uenighet om alternative nettinvesteringer ved oppfyllelse av en plikt til å tilknytte anlegg for produksjon av elektrisk energi etter energiloven § 3-4 a, kan spørsmålet bringes inn for Norges vassdrags- og energidirektorat til avgjørelse.

Norges vassdrags- og energidirektorat kan etter søknad fra konsesjonæren gi dispensasjon fra tilknytnings- og investeringsplikten for produksjon etter energiloven § 3-4 a, dersom tiltaket ikke er samfunnsmessig rasjonelt.

En søknad om dispensasjon skal inneholde en beskrivelse av den eller de konkrete nettforsterkningene.

Hvis flere nettselskaper får behov for nettforsterkninger som følge av nye produksjonsanlegg, er hvert av selskapene ansvarlig for å søke om konsesjon eller dispensasjon for sine egne anlegg.

Kapittel 4 med §§ 4-1 til 4-10 oppheves.

§ 6-1 skal lyde:

§ 6-1 *Rapportering av anleggsdata før idriftsettelse*

Konsesjonær for anlegg i eller tilknyttet regional- eller transmisjonsnett plikter å rapportere anleggsdata til systemansvarlig.

Eiere av produksjonsanlegg tilknyttet distribusjonsnett plikter å rapportere anleggsdata til systemansvarlig.

Rapporteringen etter første og annet ledd skal skje før nye anlegg eller endringer i eksisterende anlegg settes i drift. For produksjonsanlegg tilknyttet distribusjonsnett skal områdekonsesjonær kontrollere at anleggsdata er rapportert til systemansvarlig før nye anlegg eller endringer i eksisterende anlegg kan settes i drift.

Systemansvarlig skal fastsette en nedre ytelsesgrense for hvilke produksjonsanlegg tilknyttet distribusjonsnett som omfattes av plikten i første og andre ledd.

Systemansvarlig skal fastsette format, innhold og frist for rapportering etter denne paragrafen.

Systemansvarlig skal sende forslag til nedre ytelsesgrense, format, innhold og frist etter fjerde og femte ledd på høring til berørte aktører. Etter gjennomført høring skal forslaget sendes Norges vassdrags- og energidirektorat for godkjenning, sammen med en oppsummering av høringsuttalelsene. Godkjenning kan nektes dersom Norges vassdrags- og energidirektorat finner at forslaget ikke er hensiktsmessig utformet. Før iverksettelse skal berørte aktører varsles og gis en rimelig frist for å tilpasse seg. Tilsvarende fremgangsmåte benyttes ved endring av nedre ytelsesgrense, format, innhold og frist. Norges vassdrags- og energidirektorat kan gi pålegg om endring.

Systemansvarlig skal sørge for systemer og rutiner som sikrer en effektiv rapportering i henhold til denne paragrafen.

Systemansvarlig skal fortløpende oversende til Norges vassdrags- og energidirektorat opplysninger innrapportert etter første og andre ledd, etter de kravene Norges vassdrags- og energidirektorat setter.

§ 6-2 nytt tiende ledd skal lyde:

Når departementet har iverksatt rasjonering, kan rasjoneringsmyndigheten fravike bestemmelser i forskrift om kraftomsetning og nettjenester i samsvar med forskriften § 9-1a og fastsette særskilte tariffer i samsvar med forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-7.

§ 6-3 skal lyde:

§ 6-3 *Detalj skjema*

Systemansvarlig skal utarbeide og kontinuerlig oppdatere detalj skjema for regional- og transmisjonsnett samt tilknyttede forbruks- og produksjonsenheter.

Detalj skjema utarbeidet etter første ledd, skal rapporteres til Norges vassdrags- og energidirektorat innen 1. februar hvert år.

Kapittel 8 med §§ 8-1 til 8-7 oppheves.

§ 9-1 skal lyde:

§ 9-1. *Kompetanse*

Norges vassdrags- og energidirektorat kan gi forskrifter om:

- a) ytterligere krav til søknader
- b) rasjonering
- c) energiplanlegging
- d) beredskap
- e) overtredelsesgebyr

§ 9-7 skal lyde:

§ 9-7 *Overtredelsesgebyr*

Ved overtredelse av bestemmelsene i § 3-5, § 5-1 første ledd, § 5-3, § 7-1 tredje ledd kan det ilegges overtredelsesgebyr, jf. energiloven § 10-7 første ledd.

II

I forskrift 11. mars 1999 nr. 301 om måling, avregning, fakturering av netjtjenester og elektrisk energi, nettselskapets nøytralitet mv. gjøres følgende endringer:

I § 1-4 første ledd bokstav b annet ledd, § 1-4 annet ledd, § 1-6 fjerde ledd, § 1-7, § 2-2 fjerde ledd, § 4-2 annet ledd, § 4-5 annet og tredje ledd, § 5-7 tredje ledd, § 7-4 b bokstav a sjette punktum, § 8-1 sjette ledd tredje og fjerde punktum, § 8-1 a sjette og sjuende ledd skal ordene «Norges vassdrags- og energidirektorat» og «NVE» endres til «Reguleringsmyndigheten for energi».

§ 9-1 skal lyde:

§ 9-1 *Pålegg*

Norges vassdrags- og energidirektorat kan gi nødvendige pålegg for gjennomføring av §§ 9-1 a og 9-1 b i denne forskriften og vilkår satt i konsesjoner gitt av Norges vassdrags- og energidirektorat i medhold av energiloven.

Reguleringsmyndigheten for energi kan gi nødvendige pålegg for gjennomføring av de øvrige bestemmelsene i denne forskriften og vilkår satt i konsesjoner gitt av Reguleringsmyndigheten for energi i medhold av energiloven.

§ 9-2 skal lyde:

§ 9-2 *Dispensasjon*

Norges vassdrags- og energidirektorat kan i særlige tilfeller dispensere fra §§ 8-5, 9-1 a og 9-1 b i denne forskriften og vilkår satt i konsesjoner gitt av Norges vassdrags- og energidirektorat i medhold av energiloven.

Reguleringsmyndigheten for energi kan i særlige tilfeller dispensere fra andre bestemmelser i denne forskriften og vilkår satt av Reguleringsmyndigheten for energi i vedtak i medhold av denne forskriften.

§ 9-3 skal lyde:

§ 9-3 *Klage*

Vedtak fattet av Norges vassdrags- og energidirektorat kan påklages til departementet. Klagen stiles til departementet og sendes til Norges vassdrags- og energidirektorat til forberedende klagebehandling.

Vedtak fattet av *Reguleringsmyndigheten for energi* kan påklages til *Energiklagenemnda*. Klagen stiles til *Energiklagenemnda* og sendes til *Reguleringsmyndigheten for energi* til forberedende klagebehandling.

III

I forskrift 24. juni 2011 nr. 726 om endring i forskrift 11. mars 1999 nr. 301 om måling, avregning, fakturering av nettjenester og elektrisk energi, nettselskapets nøytralitet mv. gjøres følgende endringer:

I § 4-1 tredje og fjerde ledd skal ordene «Norges vassdrags- og energidirektorat» endres til «Reguleringsmyndigheten for energi».

IV

I forskrift 12. juni 2015 nr. 705 om endring i forskrift 11. mars 1999 nr. 301 om måling, avregning, fakturering av nettjenester og elektrisk energi, nettselskapets nøytralitet mv. gjøres følgende endringer:

I § 2-2 fjerde ledd annet punktum, § 3-6 første ledd annet og tredje punktum, § 6-1 annet og tredje punktum, § 6-2 tredje punktum, § 6-15 første ledd annet punktum, § 6-17 andre ledd, § 6-18 første ledd annet punktum, § 6-20 og § 8-1 sjuende ledd tredje og fjerde punktum skal ordene "Norges vassdrags- og energidirektorat" og «NVE» endres til «Reguleringsmyndigheten for energi».

V

I forskrift 11. mars 1999 nr. 302 om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffes gjøres følgende endringer:

I § 1-4 annet ledd fjerde punktum og tredje ledd første punktum, overskriften til kapittel 2, § 2-1, § 2-2 første ledd første punktum og tredje ledd første punktum, § 2-3, § 2-4 annet punktum, § 2-5, § 2-8 femte ledd annet punktum, § 3-3 første ledd første punktum, § 7-2 første ledd, § 7-3 bokstav d første punktum, § 7-5 første ledd, femte ledd første og fjerde punktum og syvende ledd, § 7-6 første ledd første og tredje punktum, § 8-2 første ledd første punktum, § 8-3 første punktum, § 8-4 første ledd, § 8-6 tredje ledd, § 10-2 første ledd og tredje ledd første punktum, § 10-4 annet og tredje ledd, § 11-3 første og annet ledd, § 11-4 første, annet og tredje ledd, § 12-2 tredje ledd, § 13-5 femte og sjette ledd, § 17-6 annet ledd, § 18-1, § 18-2 og § 18-4 skal ordene «Norges vassdrags- og energidirektorat» og «NVE» endres til «Reguleringsmyndigheten for energi».

§ 8-7 annet ledd tredje punktum skal lyde:

For overskytende merinntekt på hvert av virksomhetsområdene *transmisjonsnett*, regionalnett og distribusjonsnett skal *referanserenten etter § 8-3* benyttes.

§ 8-7 tredje ledd skal lyde:

I forbindelse med vedtak om mindreinntekt som oppstår som følge av en sammenslåing av nettselskaper, skal *referanserenten etter § 8-3* legges til grunn ved beregningen av rente på denne delen av mindreinntektssaldoen.

§ 17-7 skal lyde:

§ 17-7 *Tariffering under rasjonering*

Når departementet har iverksatt rasjonering i medhold av § 6-2 i energiloven, kan rasjoneringsmyndigheten fastsette særskilte tariffer *etter energilovforskriften § 6-2 tiende ledd*.

I § 18-4 første og annet punktum endres ordet «departementet» til «Energiklagenemda»

VI

I forskrift 7. mai. 2002 nr. 448 om systemansvaret i kraftsystemet gjøres følgende endringer:

I § 5 femte ledd, § 7 første og femte ledd, § 8 annet ledd, § 12 åttende ledd, § 13 femte ledd, § 14 fjerde ledd, § 21 annet ledd, § 23 annet ledd, § 24 tredje og fjerde ledd, § 25 første ledd, § 26 annet og tredje ledd, § 28 annet og åttende ledd, § 28a første, annet, tredje og fjerde ledd og § 29 skal ordene «Norges vassdrags- og energidirektorat» endres til «Reguleringsmyndigheten for energi».

§ 14a, § 16a og § 22a oppheves.

§ 25 første ledd nytt annet punktum skal lyde:

Innhentet informasjon skal gjøres tilgjengelig for andre deler av Norges vassdrags- og energidirektorat så snart som mulig.

§ 28a første ledd skal lyde:

Systemansvarlig skal utøve myndigheten som nevnt i denne forskrift § 5, § 6, § 8, § 8a, § 8b, § 21 og § 22 i tråd med retningslinjer godkjent av *Reguleringsmyndigheten for energi*.

VII

I forskrift 29. mai 2018 nr. 806 om endring i forskrift om systemansvaret i kraftsystemet gjøres følgende endringer:

I § 5 femte ledd, § 8 annet ledd, § 22 fjortende og femtende ledd, § 28 annet og syvende ledd skal ordene «Norges vassdrags- og energidirektorat» endres til «Reguleringsmyndigheten for energi».

§ 14a oppheves.

VIII

I forskrift 30. november 2004 nr. 1557 om leveringskvalitet i kraftsystemet gjøres følgende endringer:

I § 1-4 nr. 31, § 2-6 første ledd første og annet punktum, § 2A-1 annet ledd annet punktum, § 2A-2 sjette ledd annet punktum, § 2A-3 første ledd første punktum, annet og tredje ledd, § 2A-4 annet ledd første punktum, § 2A-5 første og annet punktum, § 2A-6 første og annet ledd, § 2A-7 første, annet, tredje, fjerde og femte ledd, § 2A-11 første ledd annet punktum, § 3-1, § 3-4 første ledd, §§ 3-8, 3-9, 3-10, § 5-1 første punktum, § 5-2 første og annet ledd, § 5-2a, § 5-3 første og annet punktum og § 5-4 skal ordene «Norges vassdrags- og energidirektorat» endres til «Reguleringsmyndigheten for energi».

§ 5-1 nytt fjerde punktum skal lyde:

Innhentet informasjon skal gjøres tilgjengelig for andre deler av Norges vassdrags- og energidirektorat så snart som mulig.

§ 5-2 a skal lyde:

§ 5-2 a *Overtredelsesgebyr*

Ved overtredelse av bestemmelsene i § 2-1, § 2-2, § 2-5, § 2-5a, § 2A-1 første og fjerde ledd, § 2A-2 første til femte og åttende ledd, § 2A-9 og § 2A-11 kan *Reguleringsmyndigheten for energi* ilegge overtredelsesgebyr i medhold av energiloven § 10-7 annet ledd.

I § 5-3 første og annet punktum endres «departementet» til «Energiklagenemnda».

IX

I forskrift 14. desember 2017 nr. 2029 om endring i forskrift 30. november 2004 nr. 1557 om leveringskvalitet i kraftsystemet gjøres følgende endringer:

I §§ 2A-2 syvende ledd annet punktum, 2A-4 annet ledd, 2A-6 første ledd første punktum og 2A-7 første ledd første punktum, første ledd bokstav b, annet ledd første punktum, annet ledd bokstav f, tredje ledd første og annet punktum, fjerde ledd første punktum og fjerde ledd bokstav c skal ordene «Norges vassdrags- og energidirektorat» endres til «Reguleringsmyndigheten for energi».

X

I forskrift 9. mars 2015 nr. 194 om rapporteringsplikt for kraftleveringsavtaler gjøres følgende endringer:

I § 5 fjerde ledd, § 6 første ledd og §§ 7 til 10 skal ordene «Norges vassdrags- og energidirektorat» endres til «Reguleringsmyndigheten for energi».

§ 9 skal lyde:

§ 9 *Overtredelsesgebyr*

Ved overtredelse av bestemmelsene gitt i eller i medhold av § 4, § 5 eller pålegg gitt i medhold av § 7, kan *Reguleringsmyndigheten for energi* ilegge overtredelsesgebyr i medhold av energiloven § 10-7 *annet ledd*.

XI

I forskrift 7. desember 2012 nr. 1158 om energiutredninger gjøres følgende endring:

§ 22 skal lyde:

§ 22 *Pålegg om utredninger og deling av informasjon*

Norges vassdrags- og energidirektorat kan pålegge den utredningsansvarlige for regional- og transmisjonsnett og områdekonsesjonærer å utrede nettmessige konsekvenser, herunder tekniske og samfunnsøkonomiske vurderinger, av spesifiserte endringer i energisystemet.

Norges vassdrags- og energidirektorat skal, uten hinder av taushetsplikt, videresende innhentet informasjon til Reguleringsmyndigheten for energi så snart som mulig.

XII

I forskrift 17. desember 2001 nr. 1421 om planlegging og gjennomføring av rekvisisjon av kraft og tvangsmessige leveringsinnskrenkninger ved kraftrasjonering gjøres følgende endringer:

Kapittel 2 overskriften skal lyde:

Kapittel 2. *Kraftrasjonering*, iverksettelse og opphør av rasjonering. Prosedyrer for gjennomføring

I kapittel 2 skal ny § 3a lyde:

§ 3a *Svært anstrengte kraftsituasjoner*

Den systemansvarlige har ansvaret for kontinuerlig å utrede og utvikle nødvendige virkemidler for å håndtere perioder med en svært anstrengt kraftsituasjon og skal orientere Norges vassdrags- og energidirektorat om de utredede virkemidlene.

Reguleringsmyndigheten for energi skal gis tilgang til den samme informasjonen så snart som mulig.

Virkemidler for å håndtere perioder med svært anstrengt kraftsituasjon kan ikke tas i bruk uten etter vedtak fra Norges vassdrags- og energidirektorat.

XIII

Forskriften trer i kraft ...

Vedlegg: Forskriftsspeil

Speil som viser relasjonen mellom ny forskrift om nettregulering og energimarkedet og endringer i energilovforskriften:

Ny forskrift om nettregulering og energimarkedet	Energilovforskriften
§ 1-1 Formål	§ 1-2 justeres
§ 1-2 Virkeområde	
§ 2-1 Utpeking og organisering	
§ 2-2 Saksbehandling	sml. § 2-2
§ 2-3 Rapportering	
§ 2-4 Samarbeid og vedtak til gjennomføring	
§ 3-1 Områdekonsesjonærens leveringsplikt	
§ 3-2 Anleggskonsesjonærens plikt til å tilknytte uttaks kunder	
§ 3-3 Plikt til å tilknytte anlegg for produksjon av elektrisk energi	§ 3-4 endres
§ 4-1 Formålet omsetningskonsesjon	§ 4-1 oppheves
§ 4-2 Virkeområdet for omsetningskonsesjon	§ 4-2 oppheves
§ 4-3 Innholdet i søknader om omsetningskonsesjon	§ 4-3 oppheves
§ 4-4 Intern organisering og regnskap	§ 4-4 oppheves
§ 4-5 Inntekter ved salg av nettjenester	§ 4-4 oppheves
§ 4-6 Markedsadgang og tariffer	§ 4-4 oppheves
§ 4-7 Andre vilkår for omsetningskonsesjon	§ 4-4 oppheves
§ 4-8 Måling, avregning og fakturering	§ 4-5 oppheves
§ 4-9 Markedsplasskonsesjon	§§ 4-6 og 4-7 oppheves
§ 4-10 Vilkår for markedsplasskonsesjon	§ 4-8 oppheves
§ 4-11 Utenlandsforbindelser	§ 4-8 oppheves
§ 4-12 Konsesjonens varighet og saksbehandling	§ 4-9 oppheves
§ 4-13 Uenighet	§ 4-10 oppheves

Kapittel 5 Bestemmelser om markedsadferd og transparens i kraftmarkedet	Kapittel 8 oppheves
§ 6-1 Systemansvar	§ 6-1 endres
§ 6-2 Tilsyn med den systemansvarlige	§ 6-2 endres (rasjonering)
§ 6-3 Tilsyn med leveringskvalitet	§ 6-3 oppheves
§ 7-1 Sertifisering som transmisjonssystemoperatør (TSO)	
§ 7-2 Unntak for nye utenlandsforbindelser	
§ 8-1 Kontroll	
§ 8-2 Tvangsmulkt	
§ 8-3 Overtredelsesgebyr	§ 9-7 endres
§ 8-4 Straff	
§ 8-5 Forskrift	§ 9-1 første ledd endres
§ 8-6 Vurdering av reglene om anleggsbidrag	§ 9-1 annet ledd
§ 8-7 Ikrafttredelse	

I tillegg gjøres det endringer i følgende forskrifter, som er omtalt i høringsnotatet:

- Forskrift 11. mars 1999 nr. 301 om måling, avregning, fakturering av netjtjenester og elektrisk energi, nettselskapets nøytralitet mv. (forskrift om kraftomsetning og netjtjenester)
- Forskrift 11. mars 1999 nr. 302 om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffier (forskrift om kontroll av nettvirksomhet)
- Forskrift 7. mai 2002 nr. 448 om systemansvaret i kraftsystemet
- Forskrift 30. november 2004 nr. 1557 om leveringskvalitet i kraftsystemet (leveringskvalitetsforskriften)
- Forskrift 7. desember 2012 nr. 1158 om energiutredninger
- Forskrift 9. mars 2015 nr. 194 om rapporteringsplikt for kraftleveringsavtaler
- Forskrift 17. desember 2001 om planlegging og gjennomføring av rekvisisjon av kraft og tvangsmessige leveringsinnskrenkninger ved kraftrasjonering (kraftrasjoneringsforskriften)